

Literatūra

RAŠTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 251

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

X METAI

Nobelio premijos laureatas: Ernestas Hemingvėjus

Šiometinė Nobelio premija už literatūrą buvo paskirta 56-rių metų amerikiečiui Ernestui Hemingvėjui (Ernest Hemingway). Premijas skirstanti švedų komisija savo sprendimą motyvavo šitaip: "Už didelį, stilių formuojantį, modernaus pasakojamojo meno meistriškumą, kuris ryškiai atsiskleidžia 'Senyje ir jūroje' (The Old Man and the Sea)".

"Senis ir jūra"

Šiame nedideliame, ne taip seniai išėjusiame veikalė, kuris tiek savo forma, tiek kompozicija nepasirodo novelės, autorius pasakoja apie pasenusio Kubos žvejo išvyką į tolimą jūrą žvejoti. Po ilgų nesėkmes valandų, pagaliau, jam pavyksta pagauti stambią žuvį, kurią jis velkasi namo. Pakeliui jo grobį visą laiką atakuoja rykliai; su kuriais senis kovoja visomis jam prieinamomis priemonėmis, neišskiriant net kišeninio peiliuko. Bet kai pavargęs senis pasiekia krantą, paaiškėja, kad žuvies vietoje liko tik griaučiai ir galva: visa kita pagrobė rykliai.

Būtų tačiau klaidinga šią novelę, kurioje gamtos elementai nugalė žmogų, laikyti pesimistine. Senio santykiavimas su jūra čia yra panašus į Levo Tolstojaus "Trijose mirtyse" (Tri smerti) pavaizduotą mirštančio muziko santykiavimą su augaline gamta ar Vinco Krėvės skerdžiaus — su Grainio liepa. Pats faktas, kad žmogus pasensta ir jau nebepajėgia kovoti su gamta, nėra tragiškas. Savo šaunų gyvenimą išgyvenęs senis vėl sugrįš į gamtą, o jo vietą užims ir jo darbą dar efektingiau tęs ateinančios kartos.

Knygos gale autorius leidžia pro išvilktos žuvies likučius, — senio pralaimėjimo simbolį, — praeiti nerūpestingiems ir linksmiems vestuviniams. Jų laukia toji pati kova, kurios jau nebepajėgia tęsti senis. Kol jie prisigyvens senio likimo, turės daug atlikti. Kad ir lėtai, kad ir vienos kartos eigoje beveik nepastebimai, bet gamta vis labiau ir labiau paklūsta žmogui. Galų gale žmogus vis tiek yra nugalėtojas.

Komentuojant E. Hemingvėjaus "Senį ir jūrą", mėgstama šią novelę vadinti "paprasto ir kartu monumentalumą išreikšiančio stiliaus šedevru". Manychiau, kad šie epitetai "Seniui ir jūrai" yra būdingiausi.

Biografiniai bruožai

Ernestą Hemingvėjų galima būtų laikyti jankiško bravūriškumo simboliu. Gimęs ir išaugęs Chicagos priemiesty Oak Parke, vos 17-os metų jis savanoriu įstojo į armiją ir dalyvavo Italijos fronte. Iš to laikotarpio yra jo romanas "Atsisveikinimas su ginklais" (A Farewell to Arms). Betarnaudamas Italijos armijoje, buvo sužeistas ir gavo keturius atžymėjimus už narsumą.

Karo metu jis taip pamėgo Europą, kad ilgesnį laiką gyveno Prancūzijoje ir daugelio buvo laikomas ekspatriantu, kaip Thomas Eliot. Per tą laikotarpį bendradarbiavo JAV ir Kanados laikraščiuose, užsidirbdamas duoną.

Pirmieji jo grožinės literatūros darbai nesusilaukė pasisekimo. Tik 1926 m. pasirodęs "The Sun Also Rises" romanas atnešė pagarsėjimą, kuris nuo to laiko didėjo su kiekviena jo nauja knyga.

Vėlesnės kelionės po pasaulį ir ypatingai

Ernestas Hemingvėjus

gai patyrimas Ispanijos pilietiniame kare, kuriame Hemingvėjus dalyvavo respublikonų pusėje, kovodamas prieš Franko fašistus, paskatino jį parašyti visą eilę romanų: "For Whom the Bell Tolls", "Death in the Afternoon", "To Have and Have not" ir kt.

Paskutinius kelerius metus Hemingvėjus gyvena Kuboje. Apie jo išgyventas lėktuvo katastrofas pernai Afrikoje daug rašė Amerikos laikraščiai. Laimėtą \$35,000 premiją rašytojas numato panaudoti skoloms apmokėti, o už likusius pinigus vėl leistis nuotykių ieškoti į Afriką.

Šiuo metu Hemingvėjus yra ketvirtą kartą vedęs. Su pirmomis trimis žmonomis jis išsiskyrė.

Penktasis amerikietis

Nors ne visada premijos atžymi geriausius rašytojus, bet kiekviena tauta didžiuojasi savų laureatų gausumu. E. Hemingvėjus yra penktasis amerikietis, kuris laimėjo Nobelio premiją. Kiti amerikiečiai yra: Sinclair Lewis, Eugene O'Neill, Pearl Buck ir William Faulkner.

Šiometinių kandidatų į Nobelio premiją tarpe, šalia Hemingvėjaus, buvo dar: Islandijos rašytojas Halldor Laxness, prancūzai — Paul Claudel bei Albert Camus — ir amerikietis Ezra Pound.

Rimčiausias Hemingvėjaus konkurentas buvo islandietis Halldor Laxness. Spėjama, kad savo laiką Laxness'o gauta Stalino literatūrinė premija padidino Hemingvėjaus šansus.

A. S.

M. ZOŠČENKO

LINKSMAS LOŠIMAS

Andai aš valgiau restorane ir po to žvilgtelėjau į biliardinę. Norėjosi pažiūrėti kaip ten, taip sakant, rutuliukus ritinėja.

Nėra ką sakyti — lošimas įdomus. Jis užima ir sulauko žmogų nuo visų galimų nelaimių. Kai kurie dargi randa, kad biliardo lošimas išvysto vyriškumą, akių taiklumą ir smogį. O gydytojai tvirtina, kad šis lošimas nenusistovėjusiems vyrams labai naudingas.

Nežinau. Nemanau. Kitas nusistovėjęs vyras, biliardą lošdamas, tiek prisipilia alaus, kad po lošimo vos šliaužia namo. Taip jog aš abejoju, kad tai nervuotiems ir išerzintiems būtų naudinga. O kad tai akies taiklumą sustiprina, tai kaip pasakyti. Čia vienam iš mūsų namo partneris,

prisitaikydamas, lazda akį pamušė. Ir nors toji neapako, bet vis tik kiek sukrypo. Štai jums ir išvystymas akių taiklumo. Ir jeigu jam dabar per kitą akį pervaziuos, tai žmogus ir visiškai akių taiklumo nustos.

Taip kad naudingumo prasme, tai jau, kaip sakoma, bobutės pasakėlė.

Bet lošimas, aišku, įdomus. Ypatingai kada "iš intereso" lošiama — labai įdomu žiūrėti.

Žinoma, iš pinigų dabar lošia retai. Bet užtat sugalvoja ką nors originalaus. Kai kurie priverčia prasilošusįjį po biliardu lįsti. Kiti priverčia pastatyti porą alaus. Arba liepia užmokėti už lošimą.

O kai aš šį kartą užėjau į biliardinę, tai pamačiau labai juokiantį vaizdą.

Vienas išlošusis liepė savo ūsotam partneriui su visais rutuliais po biliardu pralįsti. Jis sukimšo rutulius į kišenes, į kiekvieną ranką davė po rutulį ir priedui vieną rutulį pakišo pasmakrėn. Ir prasilošusis, visiems klykiant, taip pralindo po biliardu.

Po naujos partijos, išlošusis vėl apkrovė ūsuotąjį rutuliais ir priedui liepė jam paimti į dantis lazda.

Ir tas, vargšas, vėl palindo, homeriškai kvatojant susirinkusiems.

Naujai partijai jau jie ir nežinojo, ką sugalvoti.

Ūsotasis sako:

— Duokite ką nors lengvesnio, nes jūs mane ir be to užvarėte.

Ir, tikrai, netgi jo ūsai žemyn nukabo, tiek jis nusitampė.

Išlošusis sako:

— Užtat, kvaily, aš tavę puikiausiai išmokinsiu lošti biliardą, ir tai tik tokiomis bausmėmis.

O su išlošusiuoju buvo dar jo draugas. Tas sako:

— Aš sugalvojau. Jeigu jis praloš, padarykite taip: tegu jis lenda po biliardu, apkrautas rutuliais, o priedui mes jam prie kojos pririšime dėžę su alumi. Tegu jis taip pralenda.

Išlošusis, nusijuokęs, sako:

— Bravo! Štai kur bus numeris!

Ūsotasis nepatenkintas sako:

— Jeigu dėžė bus su alumi, tai aš nelošiu. Su tuščia dėže ir tai man bus vargo.

Bendrai, jis pralošė, ir, visiems čia juokiantis, ūsuotąjį vėl apkrovė rutuliais, į dantis jam padavė lazda ir prie kojos pririšo dėžę. Priedui išlošusiojo draugas pradėjo ūsuotąjį badyti lazda, kad tas greičiau praeitų savo maršrutą po biliardu.

Išlošusis tiek kvatojo, kad sukrito ant kėdės ir kriuksėjo bejėgiškai.

Ūsotasis išlindo iš po biliardo pats nesavas. Jis apstulbęs pažiūrėjo į visus susirinkusius ir dargi kurį laiką nejudėjo. Po to jis iškrovė iš kišenių rutulius ir pradėjo atraišioti nuo kojos dėžę su alumi, sakydamas, kad daugiau neloš.

Išlošusiam tekėjo ašaros iš juoko. Jis tarė:

— Na, balandėli Jegorovai, sulošime dar vieną partiją. Aš dar įdomų juoką sugalvojau.

Tas sako:

— Na, ką jūs dar sugalvojote?

Išlošusis, springdamas juoku, sako:

— Duokš, Jegorovai, sulošime dar iš tavo ūsų. Man tavo pasipūtę ūsai seniai nepatinka. Jeigu aš išlošiu, tai nupiausiu tau ūsus. Sutinki?

(Tąsa 2-me psl.)

STUDENTŲ DIENOS

REDAGUOJA REDAKCINĖ KOLEGIJA:

L. Sabaliūnas, L. Širmulytė ir J. Šmulkštys

Redakcijos adresas: J. ŠMULKŠTYS,
806 W. Green St., Urbana, Ill.

Rinkiminių taisyklių keitimo reikalu

Šio mėnesio 26-28 dienomis Chicagoje įvyksta visuotinis Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimas. Šiuo metu jau yra žinoma, kad dabartinės centro valdybos vadovaujanti dauguma yra nusistačiusi suvažiavime prarasti Sąjungos rinkiminių taisyklių pakeitimą. Norima dabartinę, iš dalies individualinę, iš dalies sąrašinę rinkiminę sistemą, pakeisti į grynai individualinę. Sąjungos rinkiminiams nuostatams yra metami priekaištai, kad menamai jie užgnaužia individo laisvę bei yra priežastis triukšmo, koks pav. buvo iškilęs per praėjusius centrinių organų rinkimus. Bet ar iš tikro taip yra?

Dabartinės rinkiminės taisyklės buvo priimtos antrojo Sąjungos suvažiavimo ir po jo tuoj įvykusio visų narių referendumo. Už jas pasisakė didžiulė dauguma studentų, įskaitant ir tuo metu veikliausią studentų visuomeniniame gyvenime dalyvavusias grupes: Ateitininkus ir Nepriklausomuosius. Visi buvo vieningos nuomonės, kad rinkiminės taisyklės, kuriose penki centro valdybos nariai yra išrenkami pagal jų asmeninį ir sąrašo balsų skaičių, o du likusieji nariai tik pagal jų asmeninį balsų skaičių, eliminuos grynai individualinės rinkimų sistemos neigiamybę. Ši dabar centro valdybos siūloma, rinkiminė sistema buvo naudojama Vokietijos lietuvių studentų suvažiavimuose. Jos pasekoje, viena gerai organizuota ir susiklausiusi grupė, turėdama 51 procentą balsų, galėdavo prarasti visus savo kandidatus į centro valdybą, kai visos kitos grupės ar pavieniai

asmenys, gaudami, 49 procentus balsų negalėdavo išrinkti nė vieno kandidato. Visi, turbūt, sutiksime, kad mūsų Sąjungos tikslų siekime, — tikslų, kurie yra bendri ir vienodai brangūs visiems lietuviams studentams, turėtų dalyvauti ir būti reprezentuojami visų pažiūrų, grupėmis susiskirstę ar pavieniai, studentai. Šia prasme ir buvo sukurtos dabartinės rinkiminės taisyklės. Keturių metų praktika įrodė, kad į jas sudėtos viltys mūsų neapvyklė: nė vienas rinkiminis sąrašas į centro valdybą nepravedė daugiau negu penkis narius.

Priekaištas, kad dabartinės rinkiminės taisyklės numato tik grupių dalyvavimą rinkimuose, yra netikslus, nes, kas yra su jomis susipažinęs, žino, kad bet kurie penki Sąjungos nariai gali išstatyti kandidatų sąrašą nuo vieno iki septynių narių. Vienas asmuo gali kandidatuoti kaip sąrašas ir grynai savo asmeninio populiarumo dėka būti išrinktas į centro valdybą.

Kitas priekaištas, kad dabartinės rinkiminės taisyklės yra grupių nesantaikos priežastis, yra taip pat netikslus, nes, nežiūrint kokias rinkiminės taisyklės besukurtume, skirtingos grupės egzistuos, taip kaip egzistuoja skirtingos individų pažiūros. Jei nebūs geros valios ir pasitikėjimo, neišnyks ir grupių ar atskirų asmenų nesantaika ir triukšmas. Individualinėje sistemoje, taip kaip ir dabartinėje, suinteresuotieji galės varyti rinkiminę propagandą, girti savus, grupių ar paskirų asmenų išstatytus kandidatus ir peikti oponentus. Kad šios ne-

gerovės išnyktų, reikia ne naujų rinkiminių taisyklių, bet bent truputį daugiau tolerancijos kitaip galvojančiams.

Vienintelis teigiamas siūlomų rinkiminių taisyklių aspektas būtų tas, jog išrinktam centro valdybos nariui pasitraukus iš pareigų jo vieton

Akademikams skautams 30 metų!

BRONIUS JUODELIS

Norėdama paminėti Akademikų Skautų Sąjūdžio 30 metų sukaktį, Studentų Dienų redakcija paprašė senj. pskn. Bronių Juodelį skaitytojus supažindinti su Korp! Vytis tikslais ir peikla. B. Juodelis Lietuvos Skautų Sąjungoje aktyviai veikia jau nuo 1938 metų. Vokietijoje jis daug dirbo su Kempteno skautais, be to, vadovavo eilei skautiškų stovyklų. Į A.S.S. B. Juodelis įstojo Tübingeno universitete ir iki šiol užėmė įvairias pareigas Korp! Vytis skyrių bei centro valdybose. Atvykęs į Chicago dirbo su jūrų skautais bei dalyvavo Mūsų Vyties ir Skautybės Kelio redakciniuose kolektyvuose. Šiuo metu B. Juodelis studijuoja Illinois universitete Urbanoje, aktyviai įsijungęs A.S.S. bei bendroje studentų veikloje. SD.

Pirmiausia prašytume bent trumpai supažindinti su Korp! Vytis ideologija ir tikslais?

Korp! Vytis įsisteigė 1924 m. spalio mėn. 16 dieną Kauno universitete, anuomet pasivadinsi Studentų Skautų Draugove. Tuo pačiu metu įsisteigė ir Studentų Skautų Draugovė, kuri iki šiandien tą vardą tebenešioja. Abu vienetai turėjo tą patį tikslą ir ėjo tuo pačiu skautybės ideologija pagrįstu keliu. Tie abu vienetai

įreikė daugiausiai balsų gavęs kandidatas, o ne daugiausiai balsų gavęs kandidatas priklausęs tam sąrašui, kurio narys pasitraukė iš centro valdybos pareigų.

Baigiant, visgi, nedrįstame skaitytojams rekomenduoti vieną ar kitaip suvažiavime pasisakyti rinkiminių taisyklių keitimo klausimu, tačiau norėtume atkreipti visų dėmesį, kad prieš balsuodami šį klausimą gerai apsvarstytų, nes, kaip buvo minėta, nuo rinkiminių taisyklių pakeitimo gali priklausyti Sąjungos ateitis.

vėliau sudarė Akademikų Skautų Sąjūdį, kuris šiandien laisvame pasaulyje turi virš 400 narių, leidžia skautų vadovams žurnalą Mūsų Vytį, ugdo vadovus LS Brolijai ir Seserijai ir gyvai dalyvauja skautiškame, studentiškame ir visuomeniniame lietuvių gyvenime.

Korp! Vytis ideologija yra grynai skautiška. Būdamas nepolitine, ideologine akademikų jaunimo organizacija, Korp! Vytis remiasi trimis pagrindiniais skautybės principais: religiniu, tautiniu ir socialiniu. Korp! Vytis apjungia aukštųjų mokyklų lietuvių studentus Dievo, Tėvynės ir Artimo tarnybai ir rūpinasi jų aukštesniu išsilavinimu, bei profesiniu pasirengimu.

Korp! Vytis šiuo metu aukščiausiu savo tikslu laiko kovą už pavergtos Lietuvos laisvę. Jos kiti tikslai yra: padėti PLS Sąjungai lietuvių skautų vienetų darbe, palaikyti tautinį susipratimą lietuvių tarpe, skatinti narius būti gerais savo religijos nariais, būti gerais patriotais ir tolerantais. Taurės asmenybės ugdymas yra galutinis Korp! Vytis nario tikslas, kurio svarbioji dalis yra charakterio suformavimas pagal skautiškos ideologijos vertybes.

(Tąsa 3-iam psl.)

LINKSMAS LOŠIMAS

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Užotasis sako:

— Ne, iš ūsų aš nelošiu, arba duokite man keturiasdešimt taškų forų.

Bendrai, jis vėl pralošė. Ir niekas nespėjo susivokti, kai išlošusis čiupo stalo peilį ir pradėjo piauoti nevykusio partnerio pasipūtusį ūsą.

Salėje mirė iš juoko.

Staiga vienas iš ten esančių prieina prie išlošusiojo ir taip jam sako:

— Gal būt, jūsų partneris kvailys, kad jis sutinka su tokiomis hausmėmis. O jūs tuo naudojates ir pajuokiate žmogų vietoje.

Išlošusiojo draugas sako:

— O ko tu čia kiši savo šunišką nosį? Juk jis savanoriškai sutinka.

Išlošusis sako savo partneriui sunkiu balsu:

— Jegorovai, atėik čia. Atsakyk visuomenei, kad tu savanoriškai sutinki su visomis hausmėmis.

Partneris, ranka prilaikydamas pusiau nupiautą ūsą, sako:

— Žinoma, savanoriškai, Ivanai Borisovičiaus.

Išlošusis sako, kreipdamasis į publiką:

— Kitas ten priverčia šoferį šaltyje laukti tris valandas. O aš humaniškai elgiuosi su žmonėmis. Tai mūsų įstaigos šoferis, ir aš jį visada į šilimą pasiimu. Aš iš aukšto nežiūriu į jį, bet aš su juo draugiškai lošiu biliarda. Mokinu jį ir truputėlį baudžiu. Ir ko dabar prie manęs kimba — aš stačiai nesuprantu.

Šoferis sako:

Gal čia publikoje yra kirpėjas. Prašyčiau palyginti mano ūsus.

Iš minios išeina vienas žmogus ir sako, išsiimdamas iš kišenės žirkles:

— Nuoširdžiai patenkintas esu, galėdamas palyginti jūsų ūselius. Jeigu jūs norite, aš jums padarysiu juos, kaip Čarli Čaplino.

Kol kirpėjas vargo su šoferiu, aš priejau prie išlošusiojo ir tariu jam:

— Aš nežinojau, kad tai jūsų šoferis. Aš maniau, kad tai jūsų draugas. Aš nelaisčiau jums tokius numerius išdarinėti.

Išlošusis, kiek pabūges, sako:

— O jūs kas per paukštis?

Aš sakau:

— Aš apie jus straipsnį parašysiu.

Išlošusis nedrąsiai pareiškia:

— Aš jums savo pavardės nesakysiu.

Aš sakau:

— Aš tik faktą aprašysiu ir pridėsiu,

kad tai buvo gana stambus rusvas vyras, Ivano Borisovičiaus vardu. Galop, jūfis šis numeris, gal būt, ir praeis, bet jeigu ir praeis, tai tegu jūsų supuvusi dvasia pasiraivo prieš atspausdintas eilutes.

Išlošusiojo draugas, išgirdęs apie straipsnį, momentališkai susidejo meškeres ir dingo iš patalpos.

Išlošusis ilgai pūtėsi ir gėrė alų, šūkaudamas, kad jis spiauna ant visų.

Šoferiui apkarpė ūselius, ir jis tapo kiek jaunesnis ir gražesnis. Taip kad aš dargi nusprendžiau rašyti nevisai pikta feljetoną.

Ir parėjęs namo, kaip matote, parašiau. Ir dabar jūs jį skaitote ir, tur būt, stebitės, kad būna tokie karštuoliai lošėjai ir tokie nevisai simpatiški rusvi vyrai.

Vertė K. Taliunevičius

Kokia, Jūsų nuomone, yra pati svarbiausia Korp! Vytis paskirtis tremtyje?

Be abejo, šiandien mūsų visų paskirtis yra visomis priemonėmis siekti laisvės Lietuvai ir pozityviai rengtis Jos atstatymo darbui. Mano manymu, šiandien tiesioginė Korp! Vytis paskirtis yra išlaikyti mūsų jaunimą grynai lietuvišką ir tvirtą moraliai. Konkrečiai, vytičiai reikia išlaikyti save lietuviu patriotu svetima krašte ir dirbti su mūsų mažaisiais skautais-skautėmis, kurie nuo pat vežimėlio auga svetimoje aplinkoje. Tiesa, Amerikos universitete studijos atima beveik visą laiką ir mokyklos yra ne visada prie lietuvių gyvenamųjų vietovių, tačiau vytičiai turėtų stengtis išnaudoti visas galimybes kuo daugiau dalyvauti mūsų mažųjų tarpe atostogų ar laisvalaikio metu ir kuo daugiau padėti jaunųjų skautų vadovams. Reikia gerai prisiminti, kad skautų organizacija yra mokyklinio jaunimo organizacija, o jiems vadovauti ir su jais dirbti yra vyresniųjų brolių ir sesių pareiga. Labai svarbu palaikyti skautišką dvasią ir sentimentus iš vidurinės mokyklos išėjusiam jaunimui ir universiteto studijas pradėjusiam jaunuoliui, nes charakterio formavimosi stadija dažnam nepasibaigia su gimnazijos suolu, bet tęsiasi toliau, kartais net iki senatvės. Organizuota veikla socialiniam lietuvių gyvenime bei visuomeninis-kultūrinis darbas irgi yra svarbi funkcija Korp! Vytis ir A.S.S. veikloje, tačiau tas neturėtų būti laikoma tisklu ar paskirtimi.

Kiek šia linkme dabar yra veikama ir kokie būtų patys svarbiausi Korp! Vytis uždaviniai netolimoje ateityje?

Kas liečia vadovavimą LS Brolijai ir jos vienetams, — vytičiai čia suteikia nemažą duoklę. Šiuo metu aukščiausi LS Brolijos vadai yra mūsų Korp! Vytis auklėtiniai: fil. v. sktn. S. Kairys — vyriausias skautininkas ir Skautų Aido redaktorius; senj. sktn. V. Šarūnas — jo pavaduotojas; fil. v. sktn. K. Grigaitis — LSB garbės gynėjas; fil. v. sktn. B. Kviklys — Mūsų Vytis redaktorius ir eilė kitų dirba vienetų vadovavimo ir instruktavimo darbą. Fil. v. sktn. K. Palčiauskas, fil. sktn. A. Plateris, fil. sktn. E. Korzonas ir kiti atidavė gražią duoklę PLSS Pirmijai. Nereikia manyti, kad Korp! Vytis yra skautų vadovų institucija ar tokia ji turėtų būti. Ne, Tačiau vytičiai reikia prisiminti seno darbininko atsakymą karaliui, kad jis dirbdamas skolinasi, moka skolą ir tik mažą dalį uždarbio pila į vandenį. Tas skolos mokėjimas ir turėtų būti patys svarbiausi Korp! Vytis uždaviniai artimoje ateityje. Mes esa-

me skolingi, būdami jau studentai ir profesionalai, mūsų jaunų dienų mokyklos mokytojams, tėvams, mūsų draugininkams ir skiltininkams, kad jie išaugino, išauklėjo mus tokiais, kokie mes šiandien esame. Mes skolingi jiems už išauklėjimą lietuviams ir skautais. Mes esame skolingi Lietuvai — mūsų tėvynei, kad Ji mus išleido į pasaulį su laisvės ir tiesos meile. Mes vytičiai esame skolingi ir turėtume nepamiršti tos skolos mokėjimo, nors ir toliau vis dar tenka skolintis.

Korp! Vytis, kaip organizacijai, netolimos ateities uždaviniais, manau, būtų ir toliau kuo skaitlingiau išlaikyti savo eilėse lietuviškąją studentiją,

tačiau neapsitveriant kinų siena, eiti kartu su gyvenimo reikalavimais, dalyvauti ne tik skautijos, bet ir studentijos gyvenime ir nepamiršti savo tradicijų.

Kaip žiūrite į pavienių Korp! Vytis narių dalyvavimą politinėse studentų organizacijose?

Būdama nepolitinė organizacija, Korp! Vytis negali dalyvauti politinio darbo bare. Ji ir toliau turi išlikti skautiškos ideologijos skleidėja be jokio politinio elemento; jos nariai, dalyvaujant politiniame gyvenime, privalo politinius kaliošus palikti lauke prie durų, prieš eidami į Korp! Vytis ir A.S.S. rūmą.

Skautybės tikslas yra išauginti jaunuolį geru krašto piliečiu ir laimingu žmogumi. Akademikui būti geru piliečiu reiškia būti geru valstybininku, visuomenininku. Tautinis skautybės principas reikalauja iš būsimo intelektualo-akademiko skauto pasiruošimo Tautos tarnybai ne tik savojoje profesijoje, bet ir visuomeniniame, valstybiniame darbe. Be abejo, tie reikalavimai yra nelengvi, ne kiekvienam vytičiui įgyvendinami ir prie gausių pastangų. Tačiau stengtis reikia tol, kol mes esame akademikai skautai, nes ir mūsų šūkis to reikalauja.

Gyvenant politikos dominavimo amžiuje, kada net karo

(Nukelta į 4 psl.)

NEW G-E REFRIGERATOR

WITH

REVOLVING SHELVES

PUTS ALL FOOD AT YOUR FINGERTIPS!

PLUS

ALL THESE NEW FEATURES!

- ★ fold away bottle racks
- ★ ice cream rack—juice can dispenser
- ★ adjustable door shelves
- ★ mini-cube ice trays

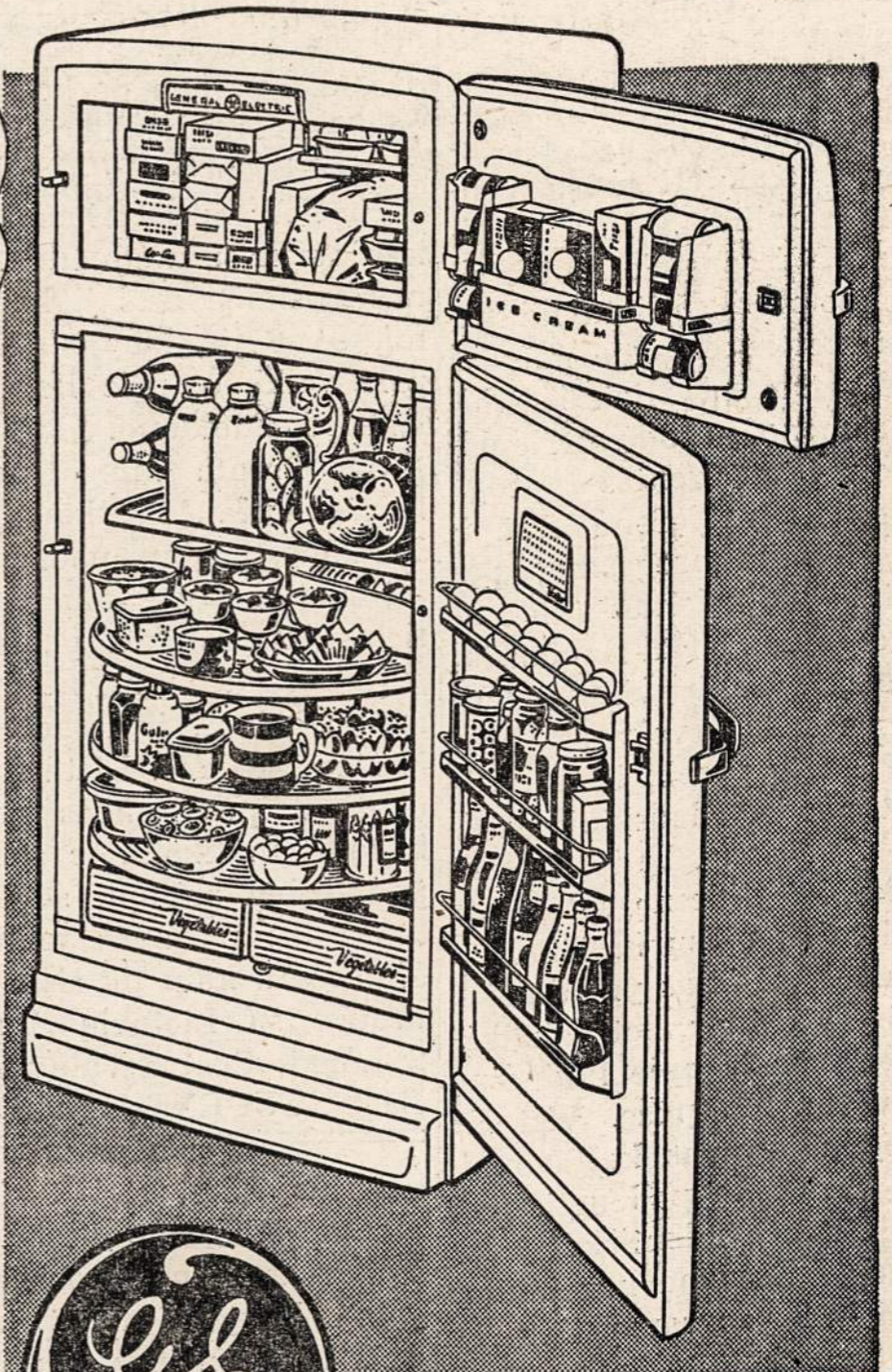
EASY TERMS

After Small Down Payment

Two separate appliances in One cabinet!

A big automatic defrosting refrigerator . . . and a true zero-degree freezer that holds up to 89 packages of frozen foods!

MODEL LH-121L 12.1 CUBIC FEET

REFRIGERATOR-FREEZER COMBINATION

GLASER'S FURNITURE AND APPLIANCE CO.

5115-5123 So. Kedzie Ave.

PRospect 6-1790

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Centai ateities Lietuvai

lauke vadovauja politikai, be to, išeinant iš mūsų pareigų, manau, kad mes vytičiai ir kiti vyresnieji skautai privalome rūpintis politinėmis problemomis, ir kol esame studentai, dalyvauti politinėse studentų organizacijose. Mes privalome pažinti politinio darbo likimus jau būdami studentai, nes to iš mūsų reikalauja pati skautybės idėja ir akademiško pareigos.

Vardan tos, Lietuvos!

Lietuvos vardo garsinimas amerikiečių ir kitų užsieniečių tarpe turėtų užimti labai svarbią vietą mūsų veikimo ribose. Gal organizacijos geriau padarytų, jei daugiau dėmesio kreiptų propagandos kryptin, negu kad savitarpinėms rietėnoms bei vieni kitų niekinimams.

Mūsų jaunimas, studijuojas universitetuose, kasdien turi progos tą Lietuvos ir lietuvių vardą garsinti tarpe svetimųjų. Džiugu konstatuoti, kad jaunieji nesnaudžia ir atitinkamai toje srityje veikia: tai prakalbomis, tai paskaitomis, tai spauda, parodomis ir pasirodymais. Lietuvių pareiga yra prižiūrėti, kad tas veikimas nenutrūktų, o taip pat ir jį paremti materialiniai ir finansiniai.

Noriu duoti čia vieną gyvą pavyzdį kaip finansų trūkumas gali trukdyti mūsų propagandos reikalą. Man studijuojant Wisconsin'o universitete buvome tik 5 lietuviai studentai, bet surengėme net dvi savaites trukusią liet. išdirbinių ir meno parodėlę. Nepriklausomybės šventės proga universiteto radiofone išrūpinom 15 min. programą, pamargintą "Čiurlionies" ansamblio dainomis. Gal labiausiai nusisekęs praėjo visų Pabaltiečių ruoštas vakaras apie mūsų kraštų praeitį ir dabartinę okupaciją. Klausytojų susirinko tiek daug, kad teko net persikelti į didesnę salę, kas parodo, jog mūsų kraštų likimu susidomėjimas yra didelis.

Tai yra džiugu, bet pakalbėkime dabar ir apie liūdnesnę to pasirodymo pusę. Visi šie parengimai mums kaštavo pinigą, kurį teko padengti savo pustūštemis studentiškomis kišenėmis. Buvome norėję dar pajvairinti programą lietuviška filma, bet kai mūsų tautiečiai pareikalavo \$30 už 15 min. filmą, su skaudančia širdimi teko nuo to sumanymo atsisakyti.

Dabar noriu iškelti vieną mintį, kuri turėtų padėti mūsų reprezentacijai. Studentų sąjunga, su visuomenės pagalba, turėtų įsteigti propagandinę skyrių, jį aprūpinti lietuviškais propagandiniais albumais, žurnalais, filmomis, paveikslais ("slides"), dailės eksponatais ir kitokia medžiaga, kad įvairiuose universitetuose

Dažnai girdime vyresnius kalbant, jog jaunieji juos pakeis, leis jiems pailsėti ir duos progos pasidžiaugti jaunimo darbu. Deja, senesniosios kartos veikėjai bei inteligentai, atrodo, bent šiuo metu, to malonumo dar nesulaukia. Visuose svarbesniuose postuose nesimato jaunų veidų, mažai atsiranda jaunosios kartos vadų, kurie tikrai pajėgtų ir sugebėtų užimti tų vietų, kurie pailso, bekeliaudami ilgu ir sunkiu gyvenimo keliu.

Ir kodėl taip yra? Su susirūpinimu ne kartą klausiamės savęs. Vieni aiškina, jog jaunimas jau baigia nutautėti, kiti teigia, kad jaunieji yra apatiški bet kokiam veikimui, tretieji bando išrišti šį klausimą, sakydami, jog jaunesiems nepatinka mūsų pasireiškiantieji berniukai ir todėl jie nesideda prie bet kokio aktyvaus darbo tautinėje visuomenėje. Visa tai kai kuriais atvejais atitinka tiesą. Bandytas užginčyti būtų klaida.

Bet šioje didžiulėje problemoje yra gilesnė priežastis. Studentas *nespėja* platesniu mastu įsijungti į visuomeninį darbą. Jis turi užsidirbti mokslapinigių, turi susikombinuoti, jei taip galima išsireikšti, finansus, kuriais galėtų padengti įvairias mokslo išlaidas. Ar tai yra normalios sąlygos? Ar gali jaunuolis, išsėdėjęs universiteto suolo 5-7 valandas, dirbęs 4, o ne kartą ir 8 valandas fabriko dulkėse, daug prisidėti prie visuomeninio darbo? Ar mes turime teisę jį kaltinti ir užmėtinėti Aišku, nusikalstame mes jį kaltindami, o ne jis, neprisidėdamas prie veikimo, prie lietuviškos dvasios skleidimo.

Čia krenta mums nemaža kaltės dalis. Mes, kurie daug šnekame, geriau padarytume, jei rimtai pagalvotume, kaip tiems jaunuoliams padėti.

Ir vistiek jau neberekės mums galvoti ir ieškoti kelių iš šios padėties. Lietuvių Studentų šalpos Fondas yra įsikūręs tam tikslui ir stengiasi padėti bei sušelpsti studentus, kurie tos paramos reikalingi. Šiuo metu kaip tik šis Fondas drauge su Lietuvių Studentų Sąjungos Centro Valdyba ruošia **STUDENTŲ ŠELPIMO**

studijuoją lietuviai turėtų iš kur tą medžiagą pasiskolinti. Manau, kad su visuomenės pagalba būtų galima tą skyrių puikiai ir turtingai įrūšti, kas vieniems studentams yra per sunku. Studentų sąjunga turėtų atsispausdinti trumpas brošiūras apie Lietuvą, kurias galima būtų per paskaitas ar parodas užsieniečiams padalinti. Išpūdis organizuotos parodos būtų daug geresnis, o ir jaunimui būtų palengvinantis akstinas daugiau ir dažniau savo nuskriaustą gimtinę užsieniečiams priminti.

— Vyt. Štiūpas

VAJŲ. Čia kiekvienas iš mūsų galime prisidėti su savo auka, kuri bus laidas, suteikiantis ne vienam jaunuoliui galimybę tęsti aukštąjį mokslą normaliose sąlygose. Be abejonės, sušelptas studentas prisidės prie lietuviybės bei visuomeninio darbo, jis stengsis bent moraline pagalba padėti tiems, kurie jam suteikė materialinę paramą. Gi baigęs studijas, jis atsilygins finansiniai ir šalpos Fondui, nes yra skiriamos paskolos, o ne stipendijos. Tokiu būdu Fondo ištekliai augs ir bus galimybė kiekvienais metais padėti didesniai akademikų būriui.

Bet visa tai priklausys nuo Tavęs, mielas lietuvi. Jei Tu šiandien prisidėsi savo auka prie šio darbo, po kelerių metų matysi dešimteriopai atneštus vaisius. Todėl neatidėk šito reikalo vėlesniai laikui, nes dažnai tas vėlesnis laikas tampa amžinybe. Paaukok dabar, kuomet turi puikią progą. Jaunimas bus Tau dėkingas, lietuviybės šaknys tvirčiau jaugs į mūsų jaunuolių širdis, gi atgavus laisvę, turėsime daugiau darbininkų, kurie pajėgs atstatyti suvargintą Tėvynę pasaulio arenoje. Šiandien Tavo sušelptas jaunuolis rytoj pakeis mūsų vyresniąją kartą ir leis jai bent kiek atsikvėpti. Gi, jei nebus, kas pakeičia senesnius, mūsų ateitis bus labai ir labai liūdna.

Tad dėk savo auką vokan ir siusk Lietuvių Studentų šalpos Fondui:

Lithuanian Students Fund
Account No. 11737
c/o Chicago Sav. & Loan Ass.
6234 S. Western Ave.
Chicago 36, Illinois
Kiekvienas centas kada nors

Iš studentų pasaulio

Lapkričio mėnesį *Studentų šalpos Fondas* praveda didžiulį vajų, kurio tikslas sukelti finansų, kuriais būtų galima paremti mokslus einantį jaunimą. Visi nuoširdžiai prašomi aukoti bent *vienos valandos uždarbi* šiam kilniam tikslui. Aukos siųstinos:

LITHUANIAN STUDENTS FUND

Account No. 11737

(Tęsinys 5 psl.)

virs aukso grūdu, iš kurių išaugo ateities Lietuva.

— Vacl. Kleiza

"NIDOS" knygų klubas

Londonė, Anglijoje, jau yra išleidęs eilę knygų ir nusistatęs kiekvieną mėnesį patiekti skaitytojui po naują vertingą knygą. Užsisakantieji knygas skaitomi klubo nariais ir jiems kiekviena knyga tekainuoja tik po vieną dolerį.

Tai yra pirma ir labai gera proga papildyti savo bibliotekas naujomis, įdomiomis knygomis.

Šiuo laiku yra gauta:

1. Br. Daubaro "Duonos Beieškant"—124 pusl. knyga, kurioje atpasakojami vokiečiai R. Lipertaitės išpūdziai, jos išgyventi per 6 metus šiandieninėje bolševikų pavergtoje Lietuvoje.

2. Vyt. Alanto "Svetimos Pagairės"—256 pusl. knyga. Novelės, feljetonai ir apsakymai. Pastarąją jau mūsų periodinės spaudos puslapiuose recenzantai suspėjo tinkamai įvertinti.

Šios ir išleisimos kitos "NIDOS" Knygų Klubo knygos užsisakomos adresu:

"NIDA" BOOK CLUB,
care of J. Janulaitis,
4510 So. Hermitage Ave.
CHICAGO 9, ILL.

D Ė M E S I O !

D Ė M E S I O !

JAU IŠEJO IŠ SPAUDOS
PIRMĄ KARTĄ LIETUVIŲ KALBA, DIDŽIULIS
AFORIZMŲ RINKINYS

VIRŠ 1,500 AUTORIŲ RINKINIAI AFORIZMAI, SATYROS, KEISTI UŽRAŠAI, EPITETAI, ŽYMIJŲ ŽMONIŲ PASKUTINIAI ŽODŽIAI PRIEŠ MIRTĮ, 50-TIES TAUTŲ RINKTINĖS PATARLĖS, PRIEŽODŽIAI, HUMORISTINĖS MINTYS IR KITI SAKYMAI.

VIRŠ 10,000 POSAKIŲ VISŲ AMŽIŲ FILOSOFŲ, POETŲ, RAŠYTOJŲ, TEOLOGŲ, ATEISTŲ, MOKSLININKŲ, POLITIKŲ, AVANTIURISTŲ IR KITŲ MINTYS, PRADEDANT MOZE IR BAIGIANT PITIGRILLI. MAKSIMAI, KURIE ŠIMTMEČIAIS BUVO DRAUDŽIAMAI CENZŪROS.

IŠTRAUKOS IŠ BIBLIJOS, KORANO, TALMUDO IR KITŲ ŠVENTRAŠČIŲ.

RINKINYS TURI 544 PSLP. GRAŽIAI ĮRIŠTAS Į KIETUS VIRŠELIUS. LABAI PATOGUS SKAITYMO FORMATAS.

NEATIDĖLIJANT UŽSISAKYKIT ŠIĄ ĮDOMIĄ KNYGĄ SAU, IR SAVO PAŽĪSTAMIEMS Į TUOS KRAŠTUS, KURIUOSE VALIUTOS IŠSIUNTIMAS YRA SUVARŽYTAS.

DĖL LABAI MAŽO TIRAŽO, ŠI KNYGA Į SPAUDOS KIOSKUS NEBUS SIUNCIAMA.

KAINA SU PERSIUNTIMU KANADOJE — \$6.00.
VISUR KITUR — \$6.50.

SIŪSKIT PINIGUS ŠIOS KNYGOS PLATINTOJUI IR TUOJ JĄ GAUSIT.

M. ČAPKAUSKAS, 1220 BISHOP STR., APT 3,
MONTREAL, QUE., CANADA (Tel. UN 1-1900).

GARSINKITĖS "NAUJIENOSE"

(Tęsinys iš 4-to pusl.)

c/o Chicago Sav. & Loan Ass.
6234 So. Western Ave.
Chicago 36, Illinois.

Chicagoje, Thanksgiving savaitgalio penktadienį, prieš prasidedant visuotiniam studentų sąjungos suvažiavimui, įvyks *Lietuvių Studentų Santaros* suvažiavimas. Šio suvažiavimo parengimu rūpinasi Chicago ir Urbanos Santariečiai.

Lietuvių Studentų Santaros centro valdyba praneša, kad be jau skelbtų sveikinimų, naująją organizaciją dar sveikino VLIKo pirm., Prel. M. Krupavičius, LLK pirm., V. Sidzikauskas, ASS pirm., Dr. M. Budrienė, konsulas Dr. P. Daužvardis ir SLA sekretorius Dr. M. J. Vinikas.

Spalio 24 d. Chicagoje buvo susirinkę vietinio *Santaros* skyriaus organizatoriai. Susirinkimo nariai nutarė kuo greičiausia čia įsteigti *Lietuvių Studentų Santaros* skyrių.

Lietuvių Stud. S-gos Chicago skyrius šiais metais ruošia šaunų *Naujų Metų* sutikimą. Tam tikslui skyriaus valdyba yra išnuomavus puikią salę viename iš didžiųjų Chicago viešbučių.

Remigijus Gaška, Romas Viskanta ir *Algis Pabarčius* už pažangumą moksle yra priimti į garbės korporaciją *Tau Beta Pi*.

Akademinio Sporto Klubo "Lituanika" naują 1954-55 m. valdybą sudaro — *S. Zubkus*, pirm., *V. Gaškaitė* ir *B. Žemaitis*.

Arvydas Klierė už pažangumą moksle yra pakviestas į garbės korporaciją *Sigma Tau*.

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Detroito skyrius, paskelbdamas savo veikimo gaires, pažadėjo "glaudžiai bendradarbiauti" su naujai įsisteigusia *Lietuvių Studentų Santara*.

Du *Lietuvių Stud. Santaros* centro v-bos nariai *V. Kavolis* ir *Z. Rekašius* šį semestrą pradėjo dėstyti savo universitetuose. *V. Kavolis* studijuoja Harvarde, *Z. Rekašius* Wayne universitete Detroito.

New Yorke neseniai įsisteigė gausus *Lietuvių Studentų Santaros* skyrius. Skyriaus valdybon išrinkti — *A. Petrikas*, pirm., *A. Grigaitis*, *A. Ratkeelis*, *I. Eidukevičiūtė* ir *J. Bilėnas*.

Neseniai įvykusiame *Urbanos Liet. Stud. S-gos* skyriaus susirinkime *V. Vygantas* ir *J. Šmulskštys* kalbėjo rinkiminių tasyklių keitimo klausimu.

Naujai išrinktoji *Urbanos Liet. Stud. S-gos* skyriaus v-ba pasiskirstė pareigomis sekančiais: *B. Juodelis*, pirm., *R. Babickas*, vicepirm., *V. Gaškaitė*, sekret., *A. Bakaitis*, išd. ir *A. Avižienis*, narys kultūriniais reikalams.

A. Tirva atstovauja Chicago *Liet. Stud. Draugijai* Europos

Akademinio Organizacijų Federacijoje.

Lapkričio 20 dieną *Urbanos Korp!* Vytis skyrius rengia *Akademinio Skautų Sąjūdžio* trisdešimties metų minėjimą.

Vinco Jokūbino minėjime, *Chicago* studentų vardu solenizantą sveikino studentų s-gos *Chicago* skyriaus v-bos narys *N. Macevičius*.

Naujai išrinktoji *Los Angeles* studentų s-gos skyriaus valdyba sekančiai pasiskirstė pareigomis: *V. Muchlia*, pirm., *J. Kondratavičiūtė* ir *J. Kaminskas*, vicepirmininkai; *L. Mačiokaitė*, sekretorius; *V. Burakas*, išdininkas.

Spalio 23 d. *Chicagoje*, *Vyčių* salėje, įvyko *Akademinio Skautų Sąjūdžio* kandidačių ir jaunųjų surengtas pasilinksminimas. Pasilinksminimo metu žodį tarė *E. Zabarškas* ir *L. Maskaliūnas*.

Lietuvių Studentų Sąjungos metraščio leidimo komisija tikisi iki visuotinio S-gos suvažiavimo *Chicagoje* surinkti visą metraščio medžiagą. Šiuo metu, daugumai buvusių komisijos narių išėjus į kariuomenę ar dėl kitų priežasčių pasitraukus iš pareigų, metraščio leidimo reikalų rūpinasi *B. Juodelis* ir *V. Vygantas*.

Studentų Sąjungos vicepirmininkas *A. Kėželis* neseniai *Chicagoje* išlaikė *Illinois* valstybinius teisės egzaminus.

M. Jazbučio vadovaujamoji linksmybių komisija pereiną mėnesį *Urbanoje* buvo surengusi nuotaikingą *Initium* Semestri. Pobūvis dalyviams taip patiko, jog dabar visi nekantraudami laukia sekančio.

ASS Bostono skyriaus pirmininkas *R. Mieželis* pasitraukė iš pareigų. Naujuoju *Korp!* Vytis pirmininku buvo išrinktas pskt. *Tadas Naginonis*.

Bostono studentų skyriaus pirmininku išrinktas *A. Banionis*, vicepirmininku *J. Špokevičius* ir sekretore *R. Norvaišaitė*.

Studentai, dalyvaujant *Studentų Žodžio* ir *Studentų Dienų* paskelbtame eilėraščio ir reportažo konkurse, prašomi savo kūrinius siųsti pasirašius slapyvardžiu ir atskirame vokerė pridėdant savo tikrąją pavardę ir pasirinktą slapyvardį. Primename, kad kūriniai siųstini *Studentų Dienų* ar *Studentų Žodžio* redakcijai iki gruodžio 15 d.

Nepažindami *Vinco Krėvės* Mickevičiaus kūrybos — Jūs tik dalinai pažįstate lietuvių literatūrą!

Todėl įsigykite *Chicago* *Lietuvių Literatūros Draugijos* leidinį *Vincas Krėvė Mickevičius*. Knygos kaina tik \$1.00

Užsakymus adresuokite:
NAUJIENOS
1739 S. Halsted Street,
Chicago 8, Ill.

Skaitykite "N-nas"

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, NOVEMBER 6, 1954

PASIMATYKITE SU STANLEY LITVINU

APIE JŪSŲ INSULIACIJOS PROBLEMAS
DABAR YRA LAIKAS ĮRENGTI SAVO NAMĄ ŽIEMAI

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY
3039 SO. HALSTED STREET Tel. VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAL

NELAUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY & MCKAY, Inc

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1065
Telefonas CENTRAL 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

BUDRIKO

42-as SUKAKTUVINIS IŠPARDAVIMAS

NUOSTABIAI ŽEMOS KAINOS!

Gumos sėdynėms (rubber cushion) sofas, buvo \$150, už	\$69.00
Gumos sėdynėms (rubber cushion) krėslai, buvo \$89, už	\$39.00
2 gab. kvepo rėmų gyvenamojo setas, reg. vertės \$129, už	\$69.00
2 gabalų gyvenamojo setas, reg. vertės \$199, už	\$99.00
2 gabalų Kroehler parlor setas, reg. vertės \$225, už	\$119.00
Kroehler Sleep-O-Lounge, reg. vertės \$219, už	\$129.00
Simmons Beauty Rest contour krėslas, reg. kaina \$119, už	\$69.00
Simmons Hide-a-bed, reguliari kaina \$259, už	\$199.00
3 gabalų miegamojo setas, reguliari kaina \$175, už	\$88.00
4 gab. miegamojo setas, Burl walnut, reg. vertės \$495, už	\$275.00
5 gabalų Arvin Dinette setas, reg. kaina \$69, už	\$39.00
9x12 valiko (felt) karpetai, reg. kaina \$34, už	\$16.00
9x12 Axminster karpetai, reguliari kaina \$69, už	\$39.00
27 col. Axminster laiptams karpetai, reg. kaina \$2, už	90c. pd.
27x44 karpetai, reguliari kaina \$3, už	\$1.00

Kalėdinės lėšės, tri-račiai (3 wheel bikes), iškimšti žvėrys 50% nuolaidų.
APLANKYKITE MŪSŲ ŽAISLŲ SKYRIŲ

Namų Reikmenys

7 kubiškų pėdų Admiral šaldytuvas	\$119.00
8 kubiškų pėdų Coolerator šaldytuvas	\$129.00
8 kubiškų pėdų General Electric šaldytuvas	\$189.00
6 kubiškų pėdų Frigidaire šaldytuvas	\$149.00
10 kubiškų pėdų Crosley šaldytuvas	\$219.00
8 kubiškų pėdų Philco šaldytuvas	\$179.00
8 kubiškų pėdų General Electric freezer	\$179.00
12 kubiškų pėdų Upright freezer	\$199.00
4 kambarių aliejiniai degintuvai (burners)	\$29.00
Maži gaminiai šildytuvai	\$19.00

Brangenybės, Laikrodžiai, Deimantai, Įprastos Brangenybės, Indai, Sidabras SUTAUPYMAS IKI 50 NUOŠIMČIŲ

Deimantinis žiedas, 1 karato, vertės \$750, už	\$495.00
Deimantinis žiedas, vertės \$75, už	\$37.50
Waterproof 17 akmenų rankinis laikrodis, vertės \$29, už	\$14.00

PAPRASTŲ BRANGENYBIŲ NUPIGINIMAS 60%

24 gabalų stalui sidabriniai daiktai, vertės \$9, už	\$3.95
50 gabalų pietum indų setas, vertės \$39, už	\$17.50
Philco radijai, vertės \$21, už	\$14.00

Budriko specialus užpirkimas 1,500 televizijų setų, nacionalių išdirbysčių, 41 iki 53% nuolaida!

17 col. stalo modelio televizijos setas, mah. kab., reg. \$199, už	\$89.00
21 col. stalo modelio televizijos setas, mah. kab., reg. \$225, už	\$119.00
17 col. console TV, mahogany kabinetas, reg. \$225, už	\$129.00
17 col. console, šviesiam kabinete, reg. \$250, už	\$139.00
21 col. console TV setas, mahogany kabinetas, reg. \$299, už	\$149.00
21 col. console TV, šviesiam kabinete, reg. \$325 vertės, už	\$159.00
21 col. console TV ir Radio, AM-FM autom. kombinacija, "silver mist", reguliari kaina \$750, už	\$325.00
24 colių console TV, reguliari kaina \$399, už	\$199.00
15 col. spalvos televizijos setas, console, buvo \$750, už	\$345.00
Vartoti televizijos setai nuo \$18.00 ir aukščiau.	

LENGVI IŠMOKĖJIMAI! DIDELIS TRADE-IN-ALLOWANCE.
Visi setai garantuoti, 90 dienų dykai patarnavimas. Dalys vienus metus.

JOS. F. BUDRIK, INC.

3241 So. Halsted Street Chicago, Illinois

Atidara Sekmadieniais 10-5. Pirmad. ir Ketvirtadieniais iki 9:30 P. M.
Budriko leidžiama Radio Valanda kožia ketvirtadienį nuo 6 iki 7 valandos vakaro iš WHFC stoties, 1450 kil.

PROF. MED. DR. PETRAS AVIŽONIS

15-KOS METŲ JO MIRTIES SUKAKTUVIŲ PROGA

Jaunystė

Petras Avižonis gimė 1875 m. balandžio mėn. 17 d. Pasvalyje. Ten pat Petrukas išėjo ir pradžios mokyklą. Nors Petruko tėvai, palyginti, buvo neturtingi, vis tik jie pasiryžo didelėmis pastangomis sūnų išleisti į kunigus. Kai išėjo 4 gimnazijos klases, Petrukas labai prašė tėvelius leisti jį toliau mokslu. Mat, kai Petrelis dar buvo jaunas, jis jau stebėdavo gamtos reiškinius, kaip lietu, sniegą ir k., bet jis nepajėgdavo tų reiškinių išsiaiškinti, nors labai trokšdavo jų paslaptis sužinoti. Jis jau tuomet vargindavo savo tėvelius klausimais, kuriuos jie nepajėgdavo paaiškinti. Dėl to paragavęs gimnazijoje mokslu, jis ir pajuto tą norą per mokslą toliau gilintis į gamtos paslaptis. Lyg nujausdamas savo bemokslį silpnumą, tėvai vaiko maldavimams nusileido, ir Petrukas galėjo toliau eiti gimnazijos mokslą. Mokslą betęsdamas, vėliau jaunas Avižonis dar gavo paramos ir iš moksleiviams šelppti draugijos "Žiburėlis". Jau paaugęs ir toliau eidamas mokslą, su dideliu dėkingumu jis vis atsiminė savo geradarių tėvų ir neužmiršo jiems šio ar tokio būdu atsilyginti.

Jo tautinis, kultūrinis ir visuomeninis veikimas

Dar jaunu moksleiviu būdamas, jis jau pajuto savo tautinių jausmų išbudimą. Būdamas Mintaujos gimnazijoje (1890), jis jau veikliai dalyvavo nelegalioje lietuvių mokiūnių draugijoje "Kūdikis", kurios tikslas buvo, kad jos nariai šviestųsi ir skaitytų rusų valdžios uždraustus lietuviškus raštus. O išėjęs gimnaziją (1894), jis greit prisidėjo prie Petrapilio slaptosios lietuvių studentų draugijos, kurios tikslai buvo nešti šviesą savo liaudžiai ir padėti jai. Gana anksti jis pradėjo ir visuomeniškai literatūriškai pasireikšti. Čia jis jautė duotą pažadą savo tėvams ir geradariams nors moraliai atsilyginti. Tam jis pasirinko lietuvių visuomenės švietimo būdą. Dėl to jis jau anksti pradėjo rašyti žmonėms lengvai suprantamu būdu apie žemę, orą, gamtą ir t.t. Savo rašiniuose jis tuomet nurodavo, kaip jis, būdamas mažas, vis norėdavęs sužinoti iš kur kas atsiranda, pvz. kaip atsiranda lietus ar sniegas. Klausiami jo tėvai, kitaip nepajėgdami, atsakydavo: "Dievas taip sutvėrė ir Dievas taip nori". Jis populiariojo žmonių mokslą, žinodamas, kad ir daugiau yra augančių vaikų, kurie panašiais klausimais vargina savo tėvelius, o anie gal ir nežino duoti savo vaikams tinkamo atsakymo. Matydamas žemai stovinčius krašto ir žmonių sveikatos reikalus, jis daug rašė ir apie populiariąją mediciną bei sveikatingumą.

Jau nuo 1895 metų pradėjo Avižonis bendradarbiauti lietuvių demokratų laikraščiuose: "Varpe", "Ūkininke" ir "Naujienose", ten spausdindamas savo rašinius bei veikdamas jų dvasioje. Po Didžiojo Vilniaus Seimo daugelis anų metų varpininkų perėjo į socialdemokratų eiles. Jau nuo 1906 metų Avižonis bendradarbiauja socialdemokratų spaudoje: "Naujoje Gadynėje", "Skarde", "Žarijoje" ir k. Išitraukdamas ir į politiką, savo rašiniuose jis griežtai pasisakydavo prieš ponų ir kunigų valdžią. Jis tuomet nurodydavo, kad pvz. kunigai Romos papos nurodymais dažniausiai einą su esama valdžia, nors ši būtų "biauriausia ir nuožiausia". Savo rašiniuose jis vis pabrėždavo, kad valdžia turi būti žmonių rankose, kad seimų rinkimai turi būti atliekami demokratišku būdu, kad gyvenime viešpatautų žmogaus sąžinės, žodžio ir spaudos laisvė.

Jis pasirinko medicinos mokslą, galvodamas, jog būdamas gydytoju galėsias lengviau grįžti į savo kraštą ir padėti savo tautiečiams. Vėliau jis ir spaudoje prikišdavo savo amžininkams, kad daugelis ano meto lietuvių gydytojų, inžinierių ir kitų šviesuolių ieškodavo pelningų vietų Rusijos gilumoje, kai lietuvius išnaudodavo svetimtaučiai advokatai, daktarai ir k.

Jo medicininis mokslas ir veikla

Bendruosius gamtos mokslus jis ėjo Petrapilio u-to gamtos fakultete nuo 1895 iki 1897 m., o medicinos mokslus — Dorpatu (Tartu) u-to medicinos fakultete nuo 1897 iki 1900 m. ir tais pačiais metais įsigijo medicinos gydytojo diplomą su požymiu "cum laude". Baigęs medicinos mokslus, jis grįžo į savo kraštą ir vertėsi gydytojo praktika Ariogaloje (1900 iki 1902), Žagarėje (1902 iki 1910) ir Šiauliuose (1910 iki 1914). Dar būdamas jaunu gydytoju, jis jau pradėjo gilintis akių ligų specialybėje, kur jau tuomet pradėjo reikštis jo kaip mokslininko ir tyrėjo gabumai. Akių ligų sritį pasirinkti galėjo būti ir tas aktinas, kad tuomet Lietuvos žmonės dar labai stipriai sirgo trachoma, kuri padarydavo daug nelaimingų neregijų. Būdinga yra ir tai, kad vėliau jo disertacijos medžiagą sudarė tyrinėjimo duomenys, kuriuos jis pats surinko, iširdamas Gruzdžių ir Lygumų valsčių (šiaurės Lietuvoje) gyventojų akių susirgimus ir aklumą, ypatingai kreipdamas dėmesį į žmonių gyvenamas sąlygas ir lietuvių antropologiją.

1903 metais jis bendradarbiavo su carienės Marijos būriu, kuris, vadovaujamas Kazančiaus u-to doc. Rymavičiaus,

tuomet buvo atsiųstas į Zarasus, o 1913 metais dar bendradarbiavo su tuo pačiu okulistų būriu Trakų apskrityje. Gavęs iš carienės Marijos aklųjų globos komiteto pašalpos instrumentais ir lėšomis, 1903 metais Žagarėje įsteigė to komiteto okulistinį punktą su nuolatinėmis lovomis operuotiems ligoniams. Čia jis turėjo progos išsitobulinti akių operacijas daryti. Besigilindamas pasirinkto mokslo šakoje, 1908 m. jis išklaušė prie Petrapilio u-to vieno mėnesio praktinį antropometrijos kursą, kuriam vadovavo doc. Volkovas. Tuo pat metu jis dar lankė Elenos Pavlovaitės vardo institute prof. Dolganovo akių ligų kliniką. 1911 m. jis dar dirbo apie pusę metų prof. Liutkevičiaus ir dr. Ozolinio akių klinikoje Dorpate. Dar tais pačiais metais Dorpatu u-te išlaikė medicinos daktaro egzaminus, o 1914 m. tame pat u-te viešai apgynė disertaciją apie Gruzdžių ir Lygumų valsčių gyventojų akių susirgimus ir aklumą ir gavo medicinos mokslo daktaro laipsnį. Tais pačiais metais (1914) jis buvo mobilizuotas į rusų kariuomenę ir dalyvavo pirmame pasauliniame kare.

Po pirmojo pasaulinio ka-

ro jis grįžo į Lietuvą (1917), apsigyveno Šiauliuose (1918), o jau 1920 m. persikėlė į Kauną, kur organizavo karo ligoninės akių kliniką ir Aukštųjų Kurų medicinos skyrių, iš kurio 1922 m. išsiplėtojo Lietuvos u-to medicinos fakultetas. Dr. Avižonis buvo pakviestas akių ligų katedros profesoriumi ir išrinktas medicinos fakulteto dekanu, o nuo 1925 iki 26 m. buvo Lietuvos u-to rektoriumi.

Nors jau eidamas vadovaujamas medicinos įstaigų pareigas, jis nuolat gilino ir savo mokslo žinias. Taip 1921 m. jis lankė Berlyno u-to (prof. Krüchmann ir prof. Greeff) ir Karaliaučiaus u-to (profesorius Birsch-Hirschfeld) akių klinikas, o 1923 m. dalyvavo tarptautiniame prof. A. Vogto (Züriche, Šveicarijoje) plyšinės lempos kursuose. Tuomet šis akių tyrimo aparatas buvo naujai išrastas, kuris akių ligų tyrimo srityje reikė didelį laimėjimą.

Visi Lietuvos u-te mokslus ėję gydytojai turėjo progos patirti ir jausti milžinišką prof. Avižonio mokslinę pajėgą. Į studentus jis veikdavo ypatingu auklėjančiu būdu. Paskaitas skaitydamas jis kalbėdavo

(Tęsinys 7-ame pusl.)

SUTVARKYKITE LAIKU SAVO AUTOMOBILĮ

STASYS DAPKUS

3255 SO. UNION AVENUE Tel. CALUMET 5-1127
Prityręs mechanikas, turįs moderniausių įrankius, gerai ir nebrangiai pataiso karoseriją ir nudažo, taip pat sureguliuoja

motorą, kad taupiau naudotų benzina ir alyvą. Dirbtuvė yra 3231 So. Lowe Ave., įvažiuoti reikia iš alėjos. Kas negali atvažiuoti į dirbtuvę, skambinkite telefonu susitarimui.

Taupykit Daugiau ir Turėsi Daugiau!

TAUPLYK PER PAŠTĄ

Jūsų Santaupos yra dvigubai saugios kai taupot apdraustoj įstaigoj tvarkomoj rūpestingų vedėjų.

KIEKVIENA TAUPMENA APDRAUSTA IKI \$10,000.00

TAUPLYKITE PAS:

FAIRFIELD SAVINGS AND LOAN ASS'N.

TURTAS PRANEŠA \$30,000,000.00

Kampas MILWAUKEE - NORTH-DAMEN AVE'S CHICAGO 47, ILL.
Tel.: EVerglade 4-3600

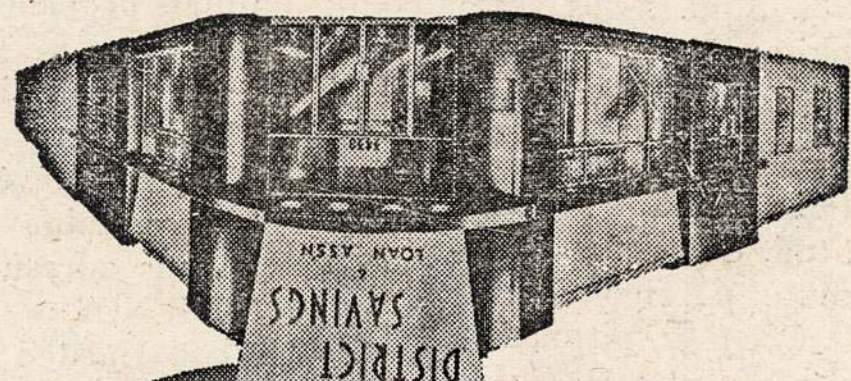
Valandos: Pirmad., antradi., penktadi. 9 iki 1. Ketvirt. 9 iki 8. Šeštadi. nuo 9 iki 12 vidurdienį.

3430 South Halsted Street

SAVINGS DISTRICT AND LOAN ASSOCIATION

Štabas kalba lietuviškai
SAUGESNĖS vietos taupymui
nėkur neraste. Kiekviena sąskaita apdrausta iki \$10,000.00
Penktadienį penki metai patirimo ir draugiško patarimo.

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

kiek lėtai, bet jo lietuvių kalba buvo graži, gyva ir taisyklinga. Jis ir iš studentų, o ypač iš savo asistentų reikalaujavo gyvos taisyklingos lietuvių kalbos. Paskaitose ir klinikos darbe jis visuomet būdavo nuoseklus ir moksliskas ir to reikalavo iš savo bendradarbių. Jis vengdavo parodyti temperamento svyravimų ir visuomet išlaikydavo dvasinę lygsvarą. Savo nepasitenkinimą jis stengdavosi išreikšti, papasakodamas blogus pavyzdžius ir jų blogas pasėkas. Būdamas geroje nuotaikoje, jis mielai papasakodavo studentams ir bendradarbiams nuotykius bei patyrimus iš savo gyvenimo kultūrinės bei politinės veiklos. Kartu jis buvo jautrios širdies ir studentų vargus tėviškai atjausdavo. Tą patyrė ir šių eilučių rašytojas. Iš kariuomenės išėjęs, norėjęs studijuoti mediciną. Tačiau tam reikalui reikėjo lėšų, kurių neturėjau. Prof. Avizonis tuomet buvo medicinos fakulteto dekanas. Nuėjęs pasiguodžiau jam savo bėdomis, kad norėčiau studijuoti mediciną, bet neturiu lėšų. Su jautria veido išraiška jis mane atjautė, padaršino stoti į medicinos fakultetą ir pažadėjo paskirti man stipendiją, kurią ir gavau. Taigi jo rūpestingumu galėjau išeiti medicinos mokslą.

Prof. Avizonio mokslinė, organizacinė ir literatūrinė veikla neapsiribojo vien tik savo kraštu: jo vardas buvo plačiai žinomas ir užsieniuose. Keldamas ir garsindamas Lietuvos vardą, jis dažnai dalyvavo su moksliniais pranešimais arba dalyvaudavo mokslinėse diskusijose tarptautiniuose oftalmologų susirinkimuose bei kongresuose Vokietijoje, Prancūzijoje, Amsterdame (Olandija), Madride (Ispanija). Jau 1925 m. jis buvo išrinktas vokiečių, ir 1930 m. prancūzų oftalmologų draugijos nariu. Atstovaudamas Lietuvos Raudonajam Kryžiui 1929 m. Haagoje, jis dalyvavo tarptautinės asociacijos kovai su aklumu steigiamame susirinkime ir ten tarptautinėje kovai su trachoma konferencijoje. Lietuvos valdžios vardu dalyvavo tarptautinės oftalmologų organizacijos suvažiavime Ženevoje 1930 m., ir tos organizacijos visuotiniame susirinkime Kaire 1938 m. tarptautinio oftalmologijos kongreso jis buvo išrinktas tos organizacijos valdybos nariu. Izraelio u-tą atidarant Jeruzalėje, jis atstovavo Lietuvos vyriausybei bei u-tui ir asmeniškai sveikino hebrajų kalba.

Kartu su latvių profesoriais Rubertsu ir Blessingu prof. Avizonis 1928 m. organizavo ir sušaukė Pabaltijo valstybių oftalmologų kongresus, kurių įvyko 5; nuolatinių tų kongresų tarybą sudarė Pabaltijo valstybių akių klinikų profesoriai, o tos tarybos paskutinis

pirmininkas buvo prof. Avizonis. Estijos gydytojų draugija 1937 m. savo visuotiniame susirinkime Tartu mieste išrinko prof. Avizonį savo nariu-užsienio korespondentu, o 1939 m., netrukus prieš jo mirtį, Latvijos medicinos fakultetas išrinko jį garbės daktaru.

Nuo 1923 m. prof. Avizonis dalyvavo redakcinėje lietuvių žurnalo "Medicina" kolegijoje, nuo 1925 m. — oftalmologijos archyvo (rusų kalba) leidėjų komisijoje, nuo 1935 m. — redagavo "Acta Medicinæ Facultatis Vytauti Magni Universitatis", o nuo 1938 m. — dalyvavo tarptautinio žurnalo "Ophthalmologica" leidėjų kolegijoje. Mokslų darbų įvairiomis kalbomis jis yra parašęs

134, kurie yra išspausdinti lietuvių, latvių, rusų, vokiečių ir prancūzų moksliniuose žurnaluose. Jo didžiausias mokslų veikalas yra "Akių Ligų Vadovas", kurį bebaigiant spausdinti autorius atsiskyrė su šiuo pasauliu (mirė 1939 m. spalio mėn. 17 d. Kaune), nepamates užbaigto savo ilgų metų kruopštaus darbo vaisiaus. Ši didelio formato knyga turi 844 puslapius, yra parašyta pavyzdinčiai moksliskai su gausiais paveikslais ir pavyzdinga lietuvių kalba. Lietuvos u-to medicinos fakulteto dekanas prof. Vl. Lašas savo tam veikalui pridėtą prakalbą baigia tokiais žodžiais: "Šitas vadovas dėl jo sistemingumo, vaizdingumo drąsiai gali būti pastatytas gre-

ta geriausių pasaulio vardo oftalmologijos vadovų. Mums lietuviams šitas vadovas dar įsidėmėtinas ir dėl jo lietuviškos medicininės terminologijos, kurią autorius visą savo gyvenimą atsidėjęs stengėsi tobulinti.

"Šitas prof. Avizonio veikalas yra paskutinių keliolikos metų pedagoginio ir mokslinio darbo sintezė. Jis yra jo darbų gražiausiais žiedais nupintas vainikas, kuris ilgiausiai ir geriausiai puoš to garbingo vyro ir mokslininko kapą".

Naudoti šaltiniai: 1) Prof. Vl. Lašo prakalba "Akių Ligų Vadovui" 1939, 2) Prof. dr. J. Bagdono paskaita apie prof. dr. P. Avizonį Kaune 1944, ir 3) Mano atsiminimai bei kai kurie jo raštai.

Buv. klausytojas dr. K. G.

ONLY *Speed Queen*

gives you all 3

1. *Breath-Taking Beauty*
2. *Cleanest Washability*
3. *No Repair Worries*

Announcing
The New '54 Royal Pair

AUTOMATIC WASHER and DRYER

Your eyes will sparkle when you see the new 1954 Speed Queen Washer and Dryer. For here, truly, are the *most beautiful* home laundry units in America today.

When you add this new beauty —

— to the amazing record Speed Queen has established for doing a swell job of washing and drying without repair bill worries or headaches —

— then you have the exact answer to what your *first choice* should be for a new automatic washer or a new automatic dryer.

Stop in this week for a free demonstration.

uses Speed Queen's famous **BOWL-TUB** and **AGITATOR** principle to get **CLOTHES CLEAN**

The Automatic Speed Queen Washer, like the famous wringer-type Speed Queen, uses Speed Queen's time-proven Bowl Tub and Agitator principle — the *fastest* method known to get *dirty clothes thoroughly clean.*

SOLTIS HOME APPLIANCES AND FURNITURE

2647 West 51st St.
HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA
DR. P. JONIKAS

Kaipgi su ta "Nortside"?

K. Č. "Naujienu" Nr. 259 "Skaitytojų Balsuose" prašo Čikagos miesto dalies, angliškai vadinamos *North Side* (kartais rašoma ir *Norhside*), nelietuvinti į *šiaurę* ir pan., kaip naujieji ateiviai, tremtiniai čmę daryti laikraščiuose. Apskritai, jis prieš tą lietuvinimą kelia 3 tariamus pagrindus: 1. *North Side* taip vadinama nuo pirmųjų lietuvių apsigyvenimo toje vietoje dienų, nors ir tada lietuviai žinoję, kad ta miesto dalis lietuviškai reiškianti *šiaurę*; 2. sulietuvinimas sudarysias neparankumų tos kolonijos lietuvių organizacijoms ir "įsigalėjusiam papročiuui"; 3. "*North Sidės*" sulietuvinimas esąs ir nenuosakumas, nes tada reikėtų ir visas kitas Čikagos miesto dalis lietuvininti, kaip *Bridgeport*, *Town of Lake*, *Brighton Park* ir t.t.

Taciau autoriaus įkalbinėjimai, nukreipti prieš *North Side* lietuvinimą, didžiausia dalimi mūsų neįtikina. Ir štai dėl ko.

Kad ir iš seno lietuviai laikraščiuose rašė *North Sidė* (ar panašiai), jos "nelietuvindami" (nors klausimas, ar griežtai visais atvejais taip buvo daroma), tai dar nėra pakankamas pagrindas, kad ir dabar būtina išikibę tos tradicijos turėtume laikytis. Nuo ano laiko juk daug kas laikraštiniuose mūsų kalboje yra pakitę. Pastaruosiu laiku teko pastebėti, kad į laikraščius atsiųstuose savo rašiniuose ne tik kai kurie naujieji, bet kartais ir senieji, net čia, Amerikoje, gimę lietuviai rašo *šiaurė*, *šiaurvakarinė miesto dalis*, *šiaurvakariai* ir t.t., o ne *North Sidė*, *North-West Sidė* ir kt.

Kad "*North Sidės*" sulietuvinimas atneštų neparankumų tos vietovės lietuvių organizacijoms, mūsų priešininkas visai neparemia, pasitenkindamas pliku teigimu. Kurie yra tie neparankumai? Gal būtų, kad K. Č. čia turi galvoje kai kuriuos formalinius administracinius, teisinius atvejus. Nevienu tokiu atveju, žinoma, nereikėtų to pavadinimo lietuvininti. Pvz. bent tuo tarpu tektų palikti draugijos pavadinimą, pakrikštytą (ne visai vykusiai) *Nort West Moterų Klubu* ar panašiai, nekeitus, be pačių narių žinios ir pritirimo, *Šiaurvakarių Moterų Klubu* ar pan. Kartais teisiniu ar net ir paprastu kasdieniniu praktiniu požiūriu (pvz. šaukiant susirinkimą) gali būti neaišku, apie kurią organizaciją iš tikrųjų kalbama. Bet kitas dalykų kalbant bendrai apie tą miesto dalį. Jeigu, paįyzdžiui, aprašomos ten kokios linksnios gėrynės su kugelio ir rūgščių kopūstų priedu, suruoštos kokio "plačiai žinomo čikagiečiams bizniariaus" namuose *miesto šiaurė*.

je (ar *šiaurinėje dalyje*), tai kodėl tiesiai taip ir nesakyti? Argi dėl to nupuls to pobūvio kultūros lygis ir, ko gera, atsiduos "senuoju krajum"...

Ir Čikagos miesto dalių lietuvinime tariamojo nenuosakumo prikišimas nėra pakankamai rimtas motyvas. Kad "*North Sidė*" laikraščiuose (kartais) žmonės lietuvinina, bet *Bridgeporto* ne, nėra ko dejuoti. *North Sidė*, kaip ir *West Sidė*, *South Sidė*... tebėra aiškios bendrinės sąvokos, kurios kiekvienam lengva pakeisti lietuviškaisiais atitikmenimis. Bet jau kas kita *Bridgeport*, *Town of Lake* ir kt., kurie dabar yra tikriniai geografiniai vardai. Nors kai kuriais tokiais atvejais iš pirmo pažiūrėjimo ir galėtų būti "aiški" geografinio pavadinimo (vardo) žodžių reikšmė, bet tikroji (kilminė) jų reikšmė gali būti visai kitokia. Jei ir būtų tiesa, ką K. Č. sako apie *Bridgeport* pavadinimo atsiradimą (nors jis mums nepasako, kuriais šaltiniais remiasi), tai ir tai dabar jau, greičiausia, nebūtų reikalo šio geografinio pavadinimo beversti lietuviškai, ypač kad daugumai lietuvių dabar jo tikroji kilmė, šiaip ar taip, nežinoma, o ir pats išvertimas nesudarytų parankaus lietuviškojo atitikmens. Panašiai tektų galvoti ir apie kitų miesto dalių pavadinimus. Jeigu kas anksčiau būtų ir kai kurių kitų miesto dalių pavadinimus sulietuvinęs, šiandien gal jau būtume į tai ir įpratę.

Kad tada nebus "nuosakumo", nereikia baimintis. Kalboje griežto matematinio ir logikos nuosakumo nėra. Štai ir tuose pačiuose laikraščiuose dažnai rašoma *North Sidė*, *West Sidė*, bet jau išsiverčiama be "*South Sidės*", nors angliškojoje spaudoje nuolat kalbama apie įvykius "on *South Side*". Mums čia pakanka *pietinės miesto dalies* ir pan. Bet vėl jau kas kita *South Chicago*: jos apskritai spauda nelietuvina, nes tai ne bendrai *pietinė Čikaga*, bet tikrinis miesto vardas (jei būtų įsipratinta, jau tektų versti — rašant ir didžiąja raide — *Pietinė Čikaga*; bet tuo atveju galėtų kilti neaiškumų, kurią tiksliai Čikagos miesto dalį iš tikrųjų turime galvoje).

Idomu, ką mūsų angliškųjų pavadinimų palaikytojas darytų su *Near North Side*, kuri dažnai vartojama vietos angliškojoje spaudoje? Negi tą visą kerėblą taip ir paliktų, nors tai tėra tik bendras pavadinimas; o gal paliktų keršai marga vertimą — *artimoji North Sidė* ar pan.? Juk žmoniškiau būtų sakyti *artimoji miesto šiaurė*, ar ne?

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, NOVEMBER 6, 1954

Taigi mums atrodo, kad bendrinio vardu *North Sidės* mums nereikia, nes labai gerai galima ir dera lietuviškame tekste ją *šiaurė*, *šiaurinė miesto dalimi* ir pan. pasivaduoti. Tas angliškasis pavadinimas ir tuo nepatogus, kad daugis (ir pats K. Č., kaip iš minimojo straipsnelio — su Red. pridėta pastaba — matyti) neturi pašovios jo rašybės: prireikus lietuviškai vardą linkniuoti arba vartoti su lietuviška priesaga, jo rašymas svy-

ruoja; K. Č. rašo *North Sidė*, *North Saitdė*, o jau *northsidėtis* yra tikra rašybinė kerėbla (plg. ir mano knygelę "Gimtojo žodžio baruose", 136-139 psl.).

North Sidė daugeliu atveju mums tėra tiek reikalinga, kiek ir tokia pat *leika* vietoj lietuviškojo *ežero*. Noras čia mūsų laikraštiniukus sukuti į angliškąjį kelią yra tolygu juos kviesti eiti — irgi sena tradicija galinčios girtis — Mažiausiai "Saulės" keliais...

Kviečiame Jus...
pradėti taupyti pinigus per mus, kur Jūsų kaimynai nuo 1922 metų be pertraukos saugiai ir pelningai juos taupo.

Kreipkitės į mus
paskolų namams, pasinaudokite 100% atmokėjimo privilegijomis.

RAŠTINĖS VALANDOS:
Kasdieną nuo 9 iki 5.
Pirmadieniais nuo 9 iki 8.
Sestadieniais nuo 9 iki 1.
Trečiad. uždara visą dieną.

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
1447 SO. 49th COURT, CICERO, ILL.
Telefonai: Townhall 3-8131-8132

JUOZAS GRIBAUŠKAS, Vedėjas Patarnautojos kalba lietuviškai.

Knygos, kurias myli ir protas ir širdis

TINKAMIAUSIOS ilgims žiemos vakarams ir Kalėdų dovanoms
KNYGOS
gaunamos iki Naujų Metų beveik už pusę kainos.

ČIKAGOS SESELIAI. Septynios novelės, baisesnės už Upton Sinclair'io Raistą; iliustruotos. 316 nsl.; Kaina \$3

SLIAPTARNIAI. Pirmą knygą, kurioje tiek daug pasakyta apie Amerikos lietuvių gyvenimo sunkumus, vargus ir kovas dėl lietuviybės. 652 pusl., Jono Šliupo, "dėdės" Serno ir kun. Dembskio atvaizdai, kaina tik 3 doleriai.

ŠIRDIES RŪMAI. Am. lietuvių gyvenimo romanas; pirmas apie širdį iliustruotas; 450 puslapių; kaina 4 doleriai.

Visos 3 knygos tik už 6 dolerius! Bet šita beprotiškai numušta kaina galios tik iki Naujų Metų. Todėl nedelskite, bet kiškite į voką \$6.00 ir siuskite: DR. ALG. MARGERIS, 3325 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. Persiuntimo kaštus apmokame

Ar žinote ---

- Kaip reikia vertinti dabartinę Europos padėtį?
- Kaip praeitojo karo metu rusams pateko labai svarbių minų dirbimo paslaptis ir dabar bolševikai jaučiasi jūrų kelių ponais?
- Ką bendra turi tryliktojo šimtmečio Čingischanas su mūsų laikų vandenilio bomba?
- Ką ir kaip svarstė Lietuvos seimas, susirinkęs pirmo posėdžio po 1926 metų gruodžio 17 dienos perversmo?
- Kaip bolševikai rašo Lietuvos istoriją?
- Ką reiškia Europos apjungimas ir kaip į jį turėtų žiūrėti lietuviai?
- Kuo ir kaip mūsų visuomenės gyvenime labiausiai pasižymėjo dabar Australijoje gyvenantis adv. Vladas Požėla?

Stems ir daugybė kitų klausimų atsakymus rasitė tik ką išėjusiame š. m. "Darbo" žurnalo 3 Nr. "Darbas" eina jau aštunti metai. Tai didoko formato, 32 puslapių, gražiais viršeliais visuomenės mokslų žurnalas. Jį leidžia kartą kas trys mėnesiai Lietuvių Darbininkų Draugija (LLD). Kaina metams \$1.00, atskiro numerio kaina 25 centai. Užsakymus ir pinigus prašome siųsti LLD sekretoriaus adresu:

N. J O N U Š K A
15 Cotton Street Roslindale, Mass.

1954 METŲ RUDUO

Buvo gražios spalvos

Daug kas klaidingai mano, jog rudenį "gamta miršta". Gamta nemiršta. Kai augalija savo derlių atiduoda, tada per žiemą išsisi. Lapai krinta dėl to, kad būtų galima užleisti vietą naujiems pumpurams, o vėliau ir žiedams pavasariui atėjus skeistis. Bet lapai, pirma negu jie nuo medžio nukrinta, pasipuošia gražia spalva, kaip ir prinokę vaisius kad esti spalvingas.

Oras

Oras spalio mėnesį buvo nepastovus ne tik Chicagos srityje, bet ir kitur. Spalio 2 d. temperatūra buvo 91°, o sp. 9 d. — didelės liūtys ir potvyniai. Tik 5 dienos buvo saulėtos su vidutiniška temperatūra, tai ir visa "bobų vasara". Iki vidurio spalio Chicagos srityse miškas buvo žaliaš. Tik prieš pabaigą mėnesio staiga visa gamta apsidengė akinančiomis spalvomis. Ažuolai neturėjo skaisčiai raudonos spalvos, kaip paprastai esti, bet jų lapai pasižymėjo ypatingai gražia ruda ir oranžine spalva. Cukriniai klevai taip pat buvo gražiai spalvingi. Keista, kad šį rudenį "witch hazel medelis" užmiršo savo lapus anksčiau numesti. Seniau būdavo taip: kai klevų lapai būdavo raudoni, tai witch hazel ne tik savo lapus numesdavo, bet tuo metu jau ir žydėdavo. Keistas reiškinys!

Grybų derlius

Vasaros metu kai kuriose Illinois srityse grybų nebuvo gausu dėl stokos lietaus. Bet rugpiūčio mėn. pradžioje atsirado visokių grybų. Rugpiūčio 8 d. buvo gausu geltonųjų ilgakočių kelmūčių, raudonųjų (rusula), lepšių, pusbaravykių ir net europiško tipo baravykų. Kelmūčiai paprastai auga trejais atvejais, bet šiemet, prieš pat užšalant, lėtai, bet be paliovos augo įvairiose vietose, daugiausia ūkininkų miškeluose bei palaukėse. Taip pat, be visiems žinomų kelmūčių, buvo gausu trumpakočių pilkųjų kelmūčių, kurios yra skanesnės (ne rudosios, kurios auga prie kelmų). Šių kelmūčių beveik visi grybautojai neima, nes mano, kad yra nuodingi grybai. Nepaprastai gausus derlius baltagrybių (cantharela alba) buvo, kuriuos neprityrusiam grybautojui pavojinga imti, nes į kalbamąjį grybą yra kitas panašus labai

nuodingas grybas, atseit, amanita phaloides. Cantharela alba yra mėsingas, saldus ir skanus grybas. Yra ir daugiau gerų baltųjų grybų. JAV yra per 1,000 rūšių valgomų grybų. Amanita phaloides ir amanita muscaria (musmiris) yra nuodingi, taip pat raudonoji cantharela, kuri auga prie pūvančių kelmų — nuodinga. Buvo nepaprastai daug Genus Lycoperdon (kukurbedžių), kurie skanūs iškepti kaip blynai. Jie išauga iki 10—20 colių skersmeny. Beje, gamta nepašyktėjo kaliferijų, amerikoniškų "baravykų", kurių visur buvo galima rasti iki pat šalnų.

Žąsų dar tebeskrenda

Kanados žąsų rudenį skrenda į pietus plačiu ruožu. Vienos jų skrenda iš Boffin Bay, kitos — iš Nova Scotia, o trečios — iš Albertos į Kalifornijos bei Meksikos sritis. Iš rytų Kanados laukinės žąsų paprastai skrenda į Floridos džungles bei pietų valstybių vandeningas vietas. Pasivėlavusios žąsų skrenda iš tolimųjų Kanados sričių ir jos yra didelės, sveria iki 14 svarų. Kitos žąsų yra mažesnės, paprastai sveria tarp 3 ir 5 svarų. Didžiosios žąsų skrenda 50—60 mylių per valandą. Jų sparnai — 76 colių ilgio. Bet skridimo metu joms reikia daugiau maisto, nes išikvoja daug energijos. Kai pakeliui jos numato, kur galima pasiganyti, tai ilsisi ilgesnį laiką, bet dienos metu maitinasi, o naktį skrenda arba priešingai. Laukinės žąsų mėgsta izoliuotas vietas, paprastai vandeninigus laukus.

Mūsų juodukai špokeliai neseniai pradėjo skristi. Miestų parkus jie jau seniai apleido, bet būriavosi miškuose. Yra daug pasilikusių žiemavoti raudonųjų gylių. Retas jų per žiemą čia gyvas išlieka.

Paukščių skridimą sutrukdė audros. Vietomis daug senų žąsų, skridusių prieš smarkų vėją, žuvo.

M. Š.

Mūsų tremtinių pašalpa yra esminis reikalas, todėl visi ir aukoja.

BALFO izdininko adresas yra toks:

I. DAUKUS, 3339 W. Evergreen Ave., Chicago 51, Illinois

FINEST AUTOMATIC WASHER YET

-but at a budget price!

Here's the wonderful new General Electric Deluxe Automatic.

It'll give you the whitest, brightest wash ever! Completely automatic, and with every work-saving feature.

DELUXE AUTOMATIC

\$239⁹⁵

Formerly \$299.95 — Now

Come in for a free demonstration TODAY!

LEO BERMAN HARDWARE and APPLIANCES

1638 W. 63rd Street

HEmlock 4-6800

(1 block West of Ashland on 63rd St.)

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

MUTUAL FEDERAL SAVINGS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, ir savo taupytajams išmokėjo kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Aukštus dividendus išmokėjo visada be perstoјimo.
- Partrauksim jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.

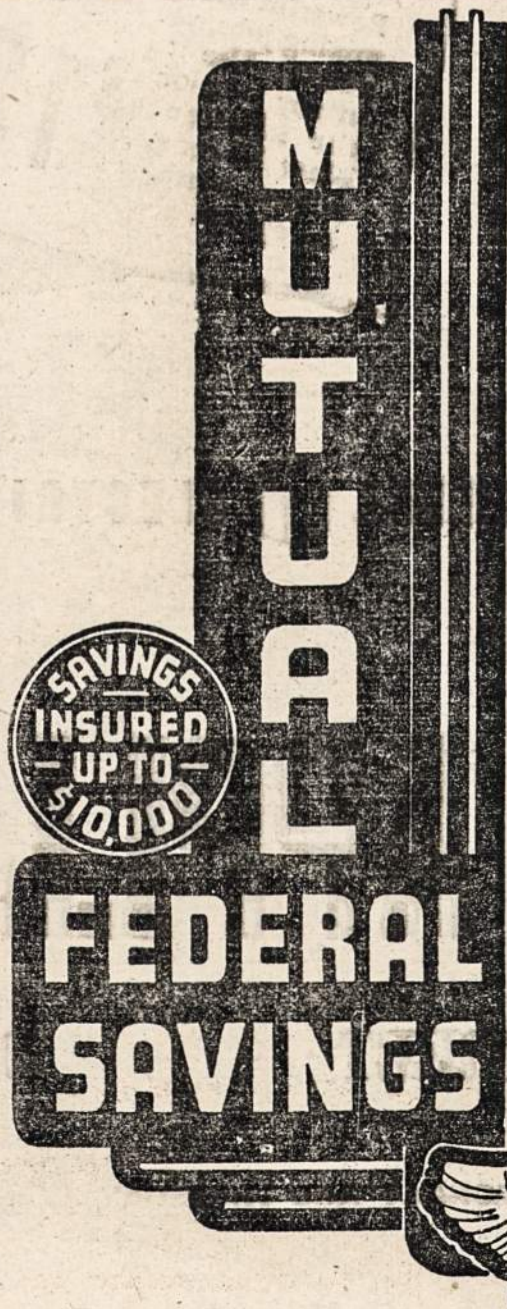
PRADĖKITE TAUPYTI ŠIANDIEN!

AND LOAN ASSOCIATION

2202 W. Cermak Road, Chicago 8, Ill.

JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

Tel.: Virginia 7-7747

ISTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9 ryto iki 5 valandos po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 valandos ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais visai neatidarama.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

visus mokesčius čia sumokėjus

100% apdrausta

DRABUZIAI GYDUOLĖS

ir t. t.

Jūsų giminės ganna be jokių įjems islaidų

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 SO. STATE ST., CHICAGO

Tel. WAbash 2-9354

Atdara šeštadien. iki 1:30 popiet.

Išlėkė ponas toks

Šviesiausioje pasaulio gatvėje — kaip raiste, tiesiog su kirviu turi darytis kelią. Kryžkelėse ir vėl... sustok, nenuleisk akių kaip riešutaudamas. Prakeikimas! Silpnusių nervų žmogus, prie tokio susigrūdimo gali neišlaikyti nepaleidęs... iš revolvėrio.

Prie Minsky's, ant State St., stovi pilietis apsitempęs išvirkščiu švarku. Stovi kaip nešventintas... Kažkoks driskis, nuo Madison, siūlo jam pirkti kortas... Išvirkščiašvarkis persižegnoja ir traukiasi... kaip nuo velnio.

—Ar negalėtum nunešti į Art Institute? — puolė griudamas prie manęs.

—Ką nunešti, kortas? — paklausiau išvirkščiašvarkį.

—Mane patį! Mane, supranti! Nunešti ir pakabinti ant sienos...

—Pakabinti... kaip paveikslą?

—Būtinai... Tik parink vietą, kur tarp šventųjų... Rytoj sekmadienis, pasispardyk.

—Rytoj yra trečiadienis, spalio 6 diena.

—Nesąmonė! Rytoj turėsime sekmadienį, — spyrėsi išvirkščiašvarkis, net pamėlynavęs.

—Einame iš tūkstančio... — pasiūliau.

—Kam man eiti... švenčiu visus iš karto, o ne kas septinta diena. Ir kas man neduos... Amerikoje.

—Ar tu nebūsi tik... iš Brooklyn?

—Žinoma... Esu ponas Toks. Ir kas man neduos To-to-tokiu vadintis, jei lietuviškam pase įrašyta.

—Aa, kaip gyvena brooklyniečiai? — mečiau į kitą kalbą. — Gyvena... Brukasi vienas su kitu, ir dac ol.

Apie poną Tokį "Darbininkas" atmuša du straipsnius per savaitę. Apie jį rašo, greičiausiai, vienas iš redakcinės kolegijos narių. Numanu, kad ponas Toks yra pratinamas prie plačių antpečių, kad, progai atėjus, galėtų būti vyr. vado adjuntantu...

—Ką gi veiki Chicagoje, ar Brooklynas pačiam jau perankštas? — pastebėjau.

—Bomus fotografuoju...

—Kaipgi fotografuoji, kad Leikos nematau?...

—Oo, Brooklyne turiu... Retiną.

Tokiam pasiūliau pietus, paprašydamas, kad būtų džentelmenas, kad negesintų cigarečių arbatoje... Švarko jokiū būdu nesutiko užsivilkti žmoniškai. Užgerdamas kashj tariau:

—Kodėl "Darbininkas" mažai rašo apie Kunigų Vienybę? Ar jam popieriaus gaila?

PIGIAI IR SAUGIAI
**PERKRAUSTAU
BALDUS**
VIETOJE IR IS TOLIAU
K. EIDUKONIS

Turiu naują didelį sunkvežimį,
specialius įrankius ir apdraudas
6930 So. Talman, Chicago 29, Ill.
Tel. GRovehill 6-7096

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, NOVEMBER 6, 1954

—Darbininkas daug rašo apie darbininkus... Jei kada Dievas atiduotų valdžią į S. Sužiedelio ir Brazaičio rankas, tai nenusimink, turėsime antrąjį rojų...

Ir, nebaigęs kaip reikiant minties, sukniubo... Visi manėme, kad poną Tokį ištiko širdies ataka.

—Lu-lu-lūpos... Kartą iš jų atsigerus — visą gyvenimą nejaustume troškulio, — prašeko siūbuodamas, kaip berželis.

—Kas atsitiko? Silpna?...

—Pa-pa-pasirodė... draugo žmona. Lekiu namo. Lekiu...

Ir ponas Toks išlėkė... pėsčiomis.

—Julius Sula.

Steinbeckas ir komunizmas

Kadangi anapus geležinės uždangos yra panaudojama Johno Steinbecko knyga "Grapes of Wrath" antiamerikinei propagandai skleisti, tai autorius ryžosi pademonstruoti savo nepalankumą komunistams ir per Free Europe radiją štai ką pasakė:

"Aš geriau sutikčiau būti kalėjime, negu gyventi komunistų režime. Aš negalėčiau rašyti, jeigu gyvenčiau taip, kaip jūs esate verčiami gyventi..."

"Sunaikindami kritiką, komunistai sukūrė tokias sąlygas, kad jokia kultūra jose

yra negalima. Jų tapyba yra blogos rūšies fotografija. Netrukus jie neteks ir muzikos. Jeigu Šostakovičius yra atakuojamas ir jeigu jis yra priverstas save kritikuoti, tai jis žudo savo genijų.

"Būdamas Rusijoje, aš negalėjau suprasti, kodėl visi sovietų intelektualai turi tą pačią nuomonę apie knygas, kurios išleidžiamos užsieny. Jie teigė, kad aš esu dekadentinis rašytojas. Keliadamas po kraštą, ir iš kitų rašytojų bei kritikų tą patį girdėjau. Galų gale aš susekiau, kad nė vienas jų nėra mano darbų skaitęs, bet jie viską žinojo, atmintinai išmokę Pravdos nuomonę".

Now at UNION APPLIANCES

Now!
delicious coffee
Every Time!

New **GE**
**AUTOMATIC
COFFEE MAKER**

Automatically brews coffee to your taste. Indicator light tells you "coffee's ready". Makes 2 to 9 cups.

\$29⁵⁰

GENERAL **GE** ELECTRIC

**IDEAL,
ALL-PURPOSE
MIXER!**

Powerful enough to do tough mixing jobs, yet weighs less than 3 pounds. Use it in any part of the kitchen. New beater-release. 3 mixing speeds.

\$19⁵⁰

GENERAL **GE** ELECTRIC

UNION APPLIANCES

40 SO. CLINTON STREET

DEARBORN 2-4838

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

YPATINGO DĖMESIO VERTA KNYGA

Kad Čikagoje daugiausia susispietusių rašytojų (bent pus-kapis), kad LRD valdyba įsisenėjo šiame mieste, turbūt niekam ne naujiena, bet kad toje pat Čikagoje yra CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJA, abejoju, ar daugelis žino. O literatūra nuo žodžio litera, vadinasi raštas.

Rašytojų toje draugijoje, tiesa, nedaug, tačiau su raštais daug kas bendra turima. Draugija kukli, nesiskardena per daug, bet veikli. Pasireiškia ji viešojo pobūdžio minėjimais, paskaitomis ir vertingais leidiniais.

Štai kelių paskutiniųjų metų knygos, tos draugijos išleistos: Vinčas Krėvė Mickevičius; Vacovo Biržiškos, Senųjų Lietuviškų Knygų Istorija; Juozo Švajsto, Petras Širvokas; Dan Kuraičio, Atsiminimai; 1950 m. Literatūros Draugijos Metraštinis. Šiemet vėl metraštinis tokiu antrašu: LITERATŪRA — 1954 — METRAŠTIS. Redagavo Martynas Gudelis, meno skyrių redagavo Mikas Šileikis, Redakcinės Komisijos narys Kostas Augustas. 364 psl. Kaina \$3.00.

Knyga solidi, apie 400 psl. Iš požiūrio patraukli: dailus, skoningas M. Šileikio apipavidalinimas, geras popierius, ryškus, stambus šriftas. Tekste 7 vertingos iliustracijos. Gaila tik, kad iliustracijų klišės ne toninės, dingsta tikrasis foto nuotraukų efektas. Tokios klišės tiktų rotacinei mašinai ir prastam laikraštiniam popieriui, bet ne šiai knygai.

Turinį sudaro 10 dalykų. Turinys labai darnus, kompaktiškas, harmoningas — ne mišrainė, ne jaukalas koks. Jis gana rimtas, daugiau mokslinis. Ir aktualus — šių dienų temos.

Vinco Krėvės kad ir beletristika, bet derinasi su visu turiniu. Tai ištrauka iš studijinio biblinio jo veikalo: "Dangaus ir Žemės Sūnūs". Įdomus gabalėlis, pavadintas "Tėviškės Padangėj". Palaimintoji šeima — Juozupas, Mirjam ir jų sūnus, jau dvylikos metų — grįžta iš ištremimo į savo tėvų namus, kuriuose nebuvo per 12 metų. Čia lyg aliuzija ir į mūsų ištremimą. Grįžtant tėviškėn didelis džiaugsmas, ilgesys ir graudumas, kad ilgas metus išgyveno svetur, kur nerado nei laimės nei savo sielai ramybės. Tikėjosi, kad dabar visa tai bus atgauta. Tos viltys ir džiaugsmas tuojau pavirto liūdesiu. Labai nedraugiškai sutiko kaimynai, prisistatė muitininkas, kad mokesčiai nesumokėti, atėjo Rašto ir Toros mokytojas, pareikalavo dešimtinės už visus tuos metus. Juozupas nieko neturėjo, kuo galėtų apsimokėti vienam ir antram.

Vis dėlto atsirado geru žmonių, kurie sunėšė dovanų. Džiaugėsi šeima, kad galės tinkamai atšvęsti beartėjančios Paschos dienas. Tada atėjo

Juozupo sūnus iš pirmosios žmonos. Pradėjo skustis ir reikalauti, kad juos aprūpintų. Juozupas atidavė viską ir sunikiai atsidusdamas tarė: "Nesuranda mano siela ramybės tėvų namuose".

Ignas Šlapelis, žinomas dailininkas ir meno istorikas, duoda nors trumpą, bet labai spalvingą, ryškią apybraižą apie Leonardo da Vinci (1452-1519), tą didįjį pasaulio genijų. Leonardo da Vinci gyvenimas sutampa su ankstyvojo Renesanso (Atgimimo) laikotarpiu, todėl pakankamai aiškiai apibūdintas ir šis laikotarpis. Toliau, pagrečiui su Leonardo da Vinci gyvenimu ir veikla, išryškėja svarbesni ano meto miestai bei valstybės ir stambiosios istorijos galiūnų, savotiškų despotų, mecenatų figūros: Florencija su Lorenzo de Medicij, Cesare Borgia, Milanai su Liudviku Sforza, Roma su papa Leonu X, Prancūzija su jos karaliais. Leonardo da Vinci parodytas ne tik kaip pasaulinio masto menininkas, bet ir kaip mokslininkas, išradėjas. Jis gilino ir plėtė visas sritis. Likosi jo užrašai iš 40 metų studijų, apie 7.000 psl. Dabar visa tai tvarkoma ir verčiama į kitas kalbas.

Baigdamas pabrėžia autorius: "Didžiausias ir svarbiausias Leonardo da Vinci nuopelnas mokslų istorijoje yra tas, kad jis pirmutinis nustatė, jog mokslinio žinojimo, tikslaus mokslų šaltiniu yra ne proto spekuliacijos, bet eksperimentas ir tyrimas (91)".

Vinčas Maciūnas, literatūros istorikas, plačiau apsisloja ties Antano Baranausko eilėrašiais: Nu, Lietuva, nu; Daugava ir Kelionė Peterburkan, arba Gromata iš Peterburko. Šių eilėraščių žodžiai ir mintys

(Tęsinys 12-me psl.)

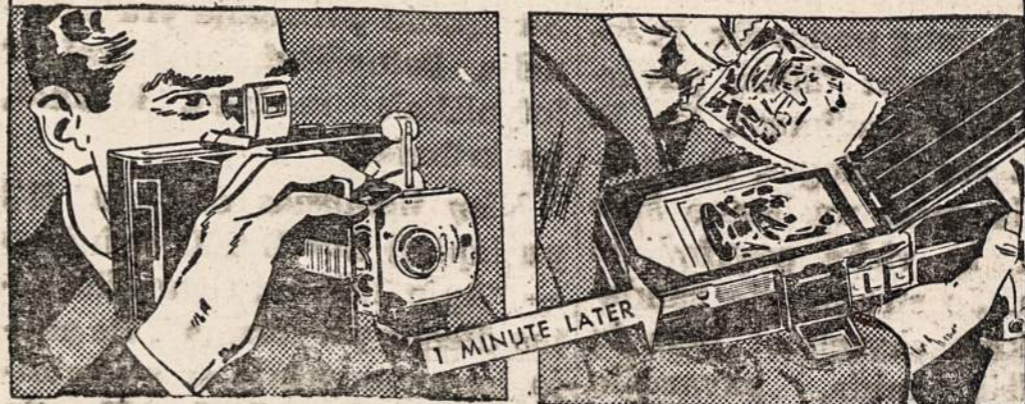
Ateinanti trečiadienį, lapkričio 10 diena, Bob Satterfield Chicago Stadione grūmsis su John Halmonu. Tai pat vakarą Al Andrews, wisconsinietis, grūmsis su Chico Varona, neseniai sumušusiu Johnny Brattona.

11 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, NOVEMBER 6, 1954

Now at American

FURNITURE AND RADIO STORES

*Finished pictures
in a minute!*

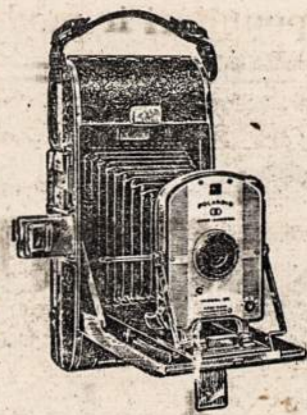

Snap it!

See it!

WITH A POLAROID
Land CAMERA

Think of the fun you can have with a camera that gives you the finished picture in a minute! Show your guests their pictures while the party is still going on. Make sure you've got once-in-a-lifetime vacation scenes, weddings, family gatherings. Only the Polaroid Camera lets you see your pictures as you take them — at the very moment they mean the most.

Permanent pictures...
from a guaranteed camera
... in 60 seconds.

AMERICAN Furniture and Radio Stores

1523 NORTH MILWAUKEE AVENUE

Tel.: HUmboldt 6-5000

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

(Tęsinys iš 11-to psl.)

labai reikšmingi buvo anais rusų priespaudos laikais. Jie reikšmingesni net už Anykščių šilėjų. Tumas pirmąjį eilėraščių buvo pavadinęs: "Lietuviškoji Marseljetė". Juk tokie posmai, kaip: "Kad tu, gude, nesulauktum", "Neįveiksi, sūnau šiaurės", tikrai revoliucino ir kėlė lietuvių dvasią. Tais savo eilėraščiais ir šiandien tebėra gyvas ir aktualus Baranauskas. Kova su rusais dar žiauresnė, atkaklesnė įgavo pobūdį. Mūsų partizanai anapus uždangos tikrai tebesistiprina tais Baranausko eilėraščiais.

Šiandien labai suaktualėjo mūsų pavardžių reikalas. Ypačiai svarbu tiems, kurie turi surusintas, sulenkintas ar suvokietintas pavardes ir, gaudami naują pilietybę, galėtų atitaisyti jas. Susiorientuoti to visoj painiavoje ir tikrai lietuvišką pavardę pasirinkti ar pataisyti daug padės Dr. P. Joniko straipsnis: "Mūsų pavardės ir jų atsiradimas". Dr. P. Jonikas yra filologas, lituanistas. Jis gerai nusimano šiuo reikalu ir viską pagrindinai aiškina. Jo straipsnyje randame tokius skyrelius: lietuvių pavardžių raida, pavardžių svetinimas, Amerikos lietuvių pavardės, tarminės pavardės, svetimosios pavardės, reikšminės pavardžių rūšys, tėvavardinės pavardės, krikštavardinės pavardės, pravardės, kitos pavardės, dėl pavardžių aiškinimo bei rūšiavimo, lietuviškosios pavardės kitose tautose.

Labai populiarai ir moderniš-

ka šiandien naujoji filosofijos kryptis, vadinama egzistencializmas. Tas žodis bei sąvoka dažnai sutinkamas ir vartojamas. Tik vargu ar visi yra išsąmoninę, ką tai reiškia. Šią filosofinį sąjūdį aiškiau suprasti padeda Vladas Stanka. Apžvalginė jo studijėlė "Egzistencializmo tamsa ir šviesa" labai įdomi ir aktuali.

Pirmiausia supažindina su Sören Kierkegaard (1813-1855) danų rašytoju, pamokslininku ir filosofu. Jis laikomas visų egzistencialistų pirmataku ir dvasios tėvu. Kierkegaard filosofija tamsi, paremta baime ir kentėjimu. Toliau aiškina: Heidegger, vokiečių, gim. 1889, su rūpesčio filosofija; Karl Jaspers, gim. 1883, irgi vokiečių, su ribos situacijomis. Minimas ir Sartre, prancūzas.

Prof. Ruktys rašo apie Lietuvos augaliją. Duoda būdingesnių bruožų, — kaip, kur ir kokios rūšys geriau tarpsta. Straipsnio pabaigoje yra žodynelis, lietuviškai, angliškai ir lotyniškai: medžiai, krūmai, puskrūmiai.

Visų ilgiausias dalykas (82 puslapiai) bus Dr. K. Griniaus — "Apie 1926 m. Gruodžio 17-tos dienos perversmą". Be abejo tai memuarinio ar atsiminimų pobūdžio apžvalga. Kur tie tikrieji objektyvūs faktai, priešastys, šiandien ginčijamasi dar. Vienaip aiškina Grinius, kitaip pasisako krikščionys demokratai, o dar kitaip teisinasi Smetonos ir Voldemaro šalininkai. Kaip ten bebūtų, šita apžvalga yra vertinga netolimos mūsų praeities įvy-

kiams nušviesti medžiaga. Labai gerai, kad ji dabar vienoje vietoje atspausta. Paranku naudotis ir pasiskaityti.

Paskutiniajam straipsnyje, kalbinio pobūdžio, "Lietuvių rašomosios kalbos žodynas", Kleopas Matusevičius ir Vytautas Meilus smulkiai pakedena minėtą žodyną. Jis pradėtas leisti 1932 m. ir sustojęs žodžiu "pagyringas". Žodynas dviem kalbom — lietuvių ir vokiečių. Jo autoriai žinomi filologai ir lituanistai: prof. M. Niedermann, prof. A. Senn ir prof. F. Brender.

Išvadoje nagrinėtojai pasisako: "NSB (toks sutrumpintai to žodyno pavadinimas) yra netobulas ir jo naudojimas

privalo didelių rezervų. Norėtume, kad šis tyrinėjimas padėtų lituanistams ir skaitančiam visuomenei geriau susivokti, o ypač padėtų laikytis atsargumo kitiems žodynų leidėjams, kurie kada bandytų kaip nors naudotis NSB (362)".

Tai šit kokio pobūdžio taisyklės METRAŠTIS. Argi ne įdomi, ne vertinga knyga?

ISTOKITE DABAR!

PRIVAČIOS PAMOKOS:
Pianos — Akordionas — Balsas
Chicago Music Co-operative
1836 SO. HALSTED ST.
SEeley 3-3076

— Rytinės Vokietijos valdžia giriasi, kad pastaraisiais metais pas juos atbėgę 27,135 vokiečiai iš Vakarų.

Reikalaukite visur lietuviško likerio

MIDUOLIS

Tavernos ir likerio parduotuvės turi kreiptis į

CASEY & EVANS
DISTRIBUTORIŲ

6343 So. Ashland Avenue
Telef.: RE 7-9000

LIETUVISKA ISTAIGA

SAFETY OF YOUR SAVINGS

Savings & LOAN ASSN

INSURED UP TO \$10,000

B.R. PIETKIEWICZ PRES

Gasas Leidimus Turintiesiems

patariama
pasinaudoti
Siegler
pečiais

VISI SIEGLER
PEČIAI GAZO CO.
INSPEKCIJOS
BUS
UŽTIKRINTAI
PRIPAŽINTI

SIEGLER pečiai yra pilnai automatiški. Porcelano emalius visam gyvenimui. Padaryti iš stipraus špižiaus. Viskas pilnai įrengta. Nereikia jokių priedų. Turi Honeywell kontrolę. Įrengtos dumplės. Šeši modeliai, kurie apšildo nuo vieno iki šešių kambarių.

TURIME BALŲ VIRTUVINIŲ STILIŲ.

SOLTIS HOME APPLIANCES
AND FURNITURE

2647 West 51st Street

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Tel. HEmlock 4-7095